

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jósef-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.60), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Békejobb?

Budapest, október 11.

(v.) Eddig az agráriusokról szoltunk; most szolunk az agráriusoknak. A kassai kongresszus óta úgy találjuk sokadmagunkkal, hogy ezental talán inkább vitakozni kell velük, mint harcolni. Az a kongresszus ugyanis megmutatta, hogy a vezérkaruk kapacitálható. Mert hogy a kassai határozatok valamennyie s a vezető férfiak legtöbbször a beszédje is bizonyos foku mérséklettel tanuskodott, ez az örvendetes jelenség nyilván valamelyes kapacitációnak az eredménye. S nehogy megbántsuk az önértékét, elhiszszük készségesen az agrár tábornak, hogy saját magát kapacitálta. Noha ki kell mondanunk, hogy abban sem találunk semmi röstelni valót, ha a mások erősebb érvei térítenek valakit jobb belátásra.

Mi megragadjuk a faktumot, hogy Kassán a vezérek gondosan tartózkodtak minden túlzástól, úgy a hangban, mint a követelésekben s hogy ott mérsékelt hangon, mérsékelt igényekkel léptek fel. Ez a faktum a mi részünkről is bizonyos objektivitást követel. Gróf Majláth azt fejtette a kongresszuson, hogy a középosztály magában foglalja valláskülönbség nélkül azt az egész nemzet-zömöt, amely a parasztság és a nagybirtok közt terjed el. Az így értelmezett közép-osztályt csakugyan a nemzet leglényegesebb elemét kell tekintenünk; s ha ennek a középosztálynak a szilárdításáról, anyagi és erkölcsi lendítéséről van szó, akkor csakugyan összevág a nemzeti érdekekkel az erre irányuló törekvés. Bujánovics Sándor viszont azt a tanácsot adta a középbirtokosságának, nevelje a fiait kereskedőkké és iparosokká. Ebben a tanácsban is dezavválását látjuk annak a kicsinyes és korlátozott kasztzellemlnek, mely a tulzó

agrarizmus felfogásaiban minden olyan foglalkozás ellen érvényesül, amely kívül áll az szorosán vett mezőgazdaságnak szűk körén. Ám attól tartunk, hogy a Bujánovics okos és egészséges tanácsa nem fog könnyen megvalósulhatni. A középbirtokos osztály köreiben tulerősen vert gyökeret az a fonák vélekedés, hogy erkölcsi szempontból kifogástalan foglalkozás egy van csupán: az östermelés. Minden egyéb elemét a társadalomnak ott ez alá a gyűjtő név alá foglalják össze, hogy *improduktív tényezők*. Tehát az orvos, aki ápolja az egészséget; az ügyvéd, aki sikra száll a polgárok jogáért; az író, aki hirdeti a szepet és nemest; a kereskedő, aki a javak cseréjét közvetíti és mozgósítja az értékeket: — mindezek meddő elemei a társadalomnak, improduktív tényezők, magyarul szólva: herék. De a herék közt is a legártalmasabb e felfogás szerint a kereskedő. Szinre különbséget tesznek ugyan tisztességes és tisztességtelen kereskedés között. De azért egész általánosságban szól az a vádjuk, hogy a közvetítő kereskedelem megrövidíti a termelőt is, a fogyasztót is; valamint épp oly általánosságban hirdetik, hogy a fogyasztót az egész vonalon közvetlen érintkezésbe kell hozni a termelővel. Hát hol van vajjon a tisztességes kereskedelem, ha minden közvetítés kártékony és kipusztítandó? Hiszen a tisztességes kereskedő se tesz egyebet, csak közvetít. Annak az elemnek, amelyhez Bujánovics intézi tanácsát, évek óta naponta azt a hitet szívárogtatják a lelkébe, hogy a kereskedő egy toladó és kapzsi fráter, aki odafurakodik a becsületen termelő és a becsületen fogyasztó közé és megsarcolja mind a kettőt. Valósággal tenyésztették ezt a badar előítéletet. Vajjon remélhető-e hát, hogy akiket belesodortak e ferde vélekedésbe, azok most egyszerre lehántják majd magukról a rajtuk

megkérgesedett előítéletet s felkeresik ezental azt a pályát, amelyről eddig egyetlen jó szót sem hallottak?

És nem tehetünk róla, itt megint csak rá kell térnünk az agrár lobogó alatt működő sajtóra. A félreértéseknek, a tulhajtásoknak, az előítéleteknek ez a sajtó a kuforrása. Ha abban a szellemben ír ez a sajtó, amely Kassán nyilatkozott meg a vezetőférfiak beszédeiben; ha azon a mérsékelt hangon szól, amelyre ott törekedtek az oszlopos emberek; ha követeléseik azokon a korlátokon belül maradnak, amelyeket ott szabott az aspirációk elé a főemberek mértékűdása: akkor nem mérgesedett volna annyira el az a társadalmi és politikai ellentét, amelynek élességét már nagyon is sinyli közéletünk. Ezt a sajtót a néppárti újságoktól olykor csak egy árnyalat különbözteti meg. Még a kassai kongresszus óta is írásban és képből láttak napvilágot e sajtó egyik organumában, amelynekél rikitőbbak a Herkó Péter hasábjain sem jelentek meg soha. S ha az agrárius urak azt mondják, hogy ne egy-két lap tulajdonságából ítéljük meg őket, hanem a saját beszédeikből és tetteikből, mi szívesen állunk rá erre. De ők és az igazság nem nyerne sokat vele. Mert ha minket már kapacitáltak is, akkor is kapacitálendő még a nagy közönség. Az a nagy közönség, amely a vezérek mérsékelt szavát csak olykor hallja, de az agrár sajtó fekteléseit naponta látja. S hiába minden, ki kell újra meg újra mondanunk, hogy csakis ezen a sajtón mulik, ha az agrár törekvésekhez idővel hozzátapadt annyi bizalmatlanságot keltő veletitásk a gyanuja. S ha csakugyan jogosan panaszkodnak félreértésről a vezérek, hát tegyenek róla, hogy mindenek előtt a saját tolmácsaik ne értsék őket félre.

T A R C A.

Főnemes.

— Idősebb gróf Pálffy Jánosnak. —

A főnemesnek gyakran nincs feje.
Sőt szíve sincs. Csak gyomra, tüdeje.
De nálad, gróf, nemcsak a fő nemes.
A szív is az. Így vagy te főnemes!

A főnemeset ritkán magasztalom.
Szegény küzdő lelkem és dalom,
A kit szép jellem, nagy lángész emel
— Porban születvén — a magasba fel.

De most keresnek pompás szavakat,
És szó helyett szivemből köny fakad.
Koldus vagyok! Te nyujtasz kincseket,
S nem adhatok mást egy könyvel neked!

Grófiom, tetteidnek oly szép hangja van,
Hogy szegyenkezve némul el szavam!
De én helyettem egy szent sír beszél,
Meleg zúgással, mint a déli szél:

„Dús főurak, nos, látjátok-e hát?
Úgy kell szeretni, mint ő, a hazát!
Le a kalappal! Térdet hajtsatok!”
Széchényi szólott. Én hallgathatok.

Abrányi Emil.

Művészet és szocializmus.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Walter Crane.

A gazdasági verseny mai világában a nyereségre való leghalványabb remény is minden képzelhető erőfeszítésre sarkalja az embereket. Ez nyilvánvalóan egészségtelen állapot, főképpen egészségtelen a hatása a művészetre és a művészekre. Mert eredménye az, hogy a piacot elözönlí a legkihívhatatlanabb féremunkák, pepeselések és ugnyevezett műipari áruk nagy tömege, amelyek soha esőpp örömet sem szereztek a megalkotójuknak s tehát nem szerzhetnek állandó örömet a vevőjüknél sem.

Hisz az igazi, élő művészetnek jellemvonása az, hogy örömteli teremtesnek a műve, hatása pedig ismét az, hogy örömeztetést kelt. Az igazi művész mindig féltékenyen ügyel arra, hogy őszintén visszaadja azt, amit bensője rejteget s hogy sajátos tudásával a legszeleőbb körü nyilvánosság itélőszéke elé lépjen.

Az igazi művészet, amiddőn bensőségesen simul a napi élet változataihoz, tiszta produktuma a szocializmusnak. Mint ilyennek szüksége van arra, hogy összes művelői hűségesen együtt működjenek és hogy gyorsan magáévá tegye az életvászár áramlatait, azokat feldolgozza s megnyilatkozásai szeretetteljes fogadásra találjanak.

Az igazi humanitás nem lehet meg a művészettel való érintkezés nélkül, mert a humanitás mindig szívesen köszönti a művészt és szívesen adózik annak, aki a természet, a világ szépségeit ki tudja fejezni s így vidámságot tud varázsolni köznapi életünkbe. A művész pedig, az olyan művész, aki igényt formál erre a megtisztelő névre, nem kívánhat más jutalmat, mint kortársainak dicséretét és elismerését. Igaz ugyan, hogy modern gazdasági életünk a művészt kereske-

dővé gyurta már át, — de a művészek nem ez volt az eredeti hivatása. Régebben, szíve vágyát követve, a műiparoshoz, a kőfaragóhoz, kovács-hoz, rézmetszőhöz, takács-hoz hasonlóan, a vonalak és formák kedves játékaival, művészetének varázsával díszítette műveit s az igazi munkás öröme és elégedettsége támadt a lelkében, mikor derék munkát alkotott. A régi, egyszerű, boldog idők művésze így párosította a kellemeset a hasznossal. Ma mindez megváltozott. Ma a hasznosat az egyik galambducba zárjuk, a kellemeset a másikba s a véletlennek adozunk hálánkkal, ha ez a két galamb olykor találkozik egymással.

A művész és kézműves közt történt szakadás és a géppel való termelés gyógyíthatlan sebetek ütött a művészetben. Mióta mindenható technika uj lábat és uj kezét adott az embereknek, azóta csak az a kérdés, hogy miképp kell jól használni az uj tagokat, miképpen kell velük nagyon nehéz és elmaradhatlan munkát végezni ott, ahol minden a gyorsaság kérdése s ahol az ember szolgálatában emberfölötti munkát vesznek le a vállainkról.

Igen, ezeken a pontokon pompásan bevált a gép. De sohasem szabadna megtörténni annak, ami, sajnos, nagyon gyakori eset, hogy a gép zsarnokoskodjék felettünk, hogy egyesek zsákmánya legyen. Sohasem szabadna megtörténni, hogy a gép elorozza az embertől azt a műipart, amely annyi változatosságot, annyi őszintést, a teremtés oly sok gyönyörűségét nyújtja.

Szinte csodálatos, hogy miközben vasutaink hálózatát egyre kiterjesztjük, újabb utakat, piacokat nyitunk s ismeretlen népeknek viszzük azt, amit mi a civilizáció áldásainak nevezünk, hogy miközben munkaerőnk értékesítésére folyton újabb alkalmakat keresünk, azalatt éppon attól fosztjuk meg áruinkat, ami érdekessé és értékessé teszi őket: az egyéniség szinétől és a helyi karaktertől.

Egybíránt pedig szívesen fogadjuk a Kassán tanúsított mérsékletet komoly zálogul a gazdaközönség békés szándékainak. Ha együttesen akarják megvédeni együttes érdekeiket, semmi kifogás ezt a törekvésüket nem érheti. Tessék szervezkedni, tessék közös akcióra indulni, tessék az érdeksolidaritást akármilyen mértékben ápolni. A középosztály megerősítése olyan nemzeti cél, amelynek előmozdítása minden hazafinak a feladata. Megjósoljuk az agráriusoknak, hogy táborukba fog gyűlni az egész ország, ha ezt a célt fogják szolgálni. Csak törekedjenek aztán arra, hogy a kassai határozatokban lerakott alap maradjon szavaiknak és cselekvésüknek a bázisa s hogy az ő mérsékelt hangjukat ne harsogja túl a tulajdon sajtójuk indulatos korybáns-lármája. A középbirtokosság anyagi és szellemi haladása nem ellenkezik a szabadelvűséghez hozzáfűrt nemzeti egység érdekével. Sőt igazán nemzeti és igazán szabadelvű politikát csakis a hagyományos érdemű és erényű középosztálynak az új kor demokratikus eszméi szerint való rekonstruálásával lehet csinálni. Kassán azt mondták, hogy ezt akarja az agrárizmus. Ha ezt akarja, jót akar. Eddig úgy látszott, mintha az agrár törekvések ellentétben állanának a nemzeti egységgel és a szabadelvűséggel. A kassai ígék azt a reményt keltik, hogy ez a látszat csalékony, hogy az agrár irányzat nem akarja a nemzetet felekezeti és kaszkot szerint megbontani, sem pedig az ország demokratikus haladását megakasztani. Vajha a jövődő beváltaná ezt a biztatást.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, október 11.

A Ház mai ülésének nagy részét a gazdasági törvényjavaslat tárgyalása töltötte ki. Szívesen jegyezzük fel azt a komoly érdeklődést, amely a javaslat iránt minden oldalról nyilvánult és azt az előzetes érdeklődést, amely az egész Ház sietett a javaslat nemzeti intencióinak támogatására. Ezt az előzetes érdeklődést *Darányi Ignác* szintén előzetes érdeklődéssel honorálta, elfogadván minden célszerű módosítást, bárholonnan ajánlották; sőt maga is ajánlott egy nevezetes módosítást, amelyvel annak a nagyon helyes kivánásnak deferált, hogy a magyar földön csak magyar állampolgárok lehessenek gazdatisztek. Általában örvendetes jelensége a javaslat vitájának, hogy különösen a közjogi ellenzék részéről hangzott — de az egész Ház által helyeselt — nemzeti szempontok mel-

Igy pusztán például nap nap mellett a nép művészeté. A paraszti nemzeti viselete, apró, ötletes jelvényei, színe, cífrája, rég letűnt idők emlékeztetője, így enyészik el nyomtalanul. Csak itt-ott gyűjtötte össze valaki nagy igyekezetekkel s féltő gondallal tartogatja. Soha sem használja, családi kincsnek nézi s büszkén mutogatja, ha akad bámuloja. A rejtett vidékek eme házi művészetének nagy a jelentősége; mert egyrészt a szépről alkotott sajátos jellemző képzetekről ad fölvilágosítást, másrészt pedig bizonyoságot tesz arról, hogy a megkívánt gondossággal és könnyű, kedvező életfeltételek mellett a művészi ösztön önmagától is képes az alkotásra. E művészi ösztön elpusztíthatóságában én rendületlenül hiszek, ugyanígy, hogy nem áttalom kimondani azt sem, hogy ha jelenlegi művészetünk minden jele, hirtelen eltűnnék a föld színéről, a művészi ösztön új, teljesen új formákat tudna létrehozni.

Valahányszor nagy városaink előkelő utcáin barangolva, a világ minden stílusában épült házaikat nézem, szinte azt kívánom, hogy bárcsak pusztulna el jelenlegi művészetünk minden emléke. Ezt a katasztrófát nyugodtan viselném el, mert annyi eredményt mindenesetre volna, hogy az asszír, kínai, középkori, görög és egyéb motívumrongyokból összefereklő holmit a jövőben senki sem árulhatná a „saját eszméje“ gyanánt.

Ha igaz az, hogy a művészet egy bizonyos fajta természeti ösztön, akkor az is igaz, hogy semmiféle szaktudomány és műtörténet nem plántál belénk műtérteket, amelynek a frissen lüktető vérű életből, a reális talajból kell fakadnia s motívumait a nap jelenségeiből kell merítenie. Az élet tükrének kell lennie s az őt környező

lett, főleg olyan irányú törekvések érvényesültek, amelyek a gazdatisztekre nézve előnyösen alakították át a javaslat egyes rendelkezéseit, a mi egyébként teljesen megfelelt a javaslat eredeti intencióinak. Szép vonása ez a magyar parlamentnek, amelyet a *gazdák parlamentjének* is szokás nevezni a birtokososztálynak erős képviselői okából.

A mai vitát *Rátkay László* nyitotta meg lendületes beszéddel, amelyben a magyar gazdatisztek védelmét hangoztatta. Utána *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter az egész Ház elementáris tetszése közben fejtette ki azokat az elveket, amelyekre javaslatát felépítette. Még csak *Rigó Ferenc* szólt józú ismert módján a magyar tiszték védelméről, s ezzel az általános vita véget ért.

A Ház egyhangulag szavazta meg a törvényjavaslatot.

A részleteknél *Makfalvy Géza*, gróf *Tisza István*, *Rosszival István*, báró *Feilitzsch Arthur*, *Polónyi Géza*, *Marijaj Péter* és *Major Ferenc* adtak be módosító javaslatokat, amelyeknek nagy részét elfogadták. A 25. szakasznál pedig, amely a szélsőbal kritikának legfőbb célpontja volt, maga *Darányi* ajánlotta azt a módosítást, hogy öt év múlva azok a 3000 korona adót fizető földbirtokosok és bérlők is, akik nem laknak a magyar állam területén, miként a kötött birtokon, szintén csak okleveles gazdatiszteket alkalmazhassanak. *Rigó Ferenc* ehhez még azt javasolta, hogy csak magyar állampolgárok lehessenek gazdatisztek. *Polónyi* melegen támogatta *Rigó* módosítását. Mikor aztán *Darányi hozzájárult Rigó* Ferenc módosításához is, lelkes éljenzés harsant fel a szélsőbalon.

Délutánban befejezték a részletes vitát is és a szünet után *Hegedűs Sándornak* a *vígéjavesztés* néven népszerűvé vált javaslatát kezdte volna tárgyalni a Ház — ha lehetett volna. Az a baj történt ugyanis, hogy *Matuska Péter*, az igazságügyi bizottság előadója nem jött el az ülésre és így csak *Rosenberg Gyula*, a közigazgatási bizottság referense ajánlotta a javaslatot. Belekötött ebbe *Barabás Béla* is kimutatván, hogy a két bizottság javaslata ellenkezik egymással, azt kérdezte, hogy melyik javaslatot képviseli *Rosenberg? Hegedűs Sándor* kijelentette, hogy elfogadja az igazságügyi bizottság módosítását. *Rosenberg* azt mondta, hogy ő is hozzájárul és most már mind a két bizottság nevében képviseli a javaslatot. *Rakovszky István* azonban felkapta a házszabályokat és azt igyekezett belőlük kiolvasni, hogy a vitánál jelen kell lennie mind a két bizottság előadójának, tehát nem lehet megkezdeni a tárgyalást addig, míg *Matuska* el nem jön. Ebből élénk házszabályvita kerekedett, amelynek a kereskedelmi miniszter azzal vetett véget, hogy beleegyezett a tárgyalás elhalasztásába. Ami különben egyáltalán nem volt valami nagy áldozat, mert már amúgy is félkettőre járt az idő.

nép történetét, korát kell képekben megjelenítenie. Ha arra gondolunk, hogy a mult idők emlékeinek ismeretét főleg az egyes művészeti korszakok fennmaradt termékeinek köszönhetjük, azonnal megértjük azt is, hogy a művészetben az államok elsőrendű közigazgatási értékei vannak felhalmozva s hogy a művészet elsőrangú nevelő és észlelő hatása eszköz. Ugy látom, hogy erre manapság nem helyeznek elég súlyt. Amíg képtárainkat roskadásig megtöltik képekkel, nyilvános épületeink és iskolánk falai árván maradnak, ami körülbelül annyit jelent, hogy a boltok kirakat-ablakai sokkal kedvesebbek a mi szívünknek, mint serdülő ifjúságunk lelke. Miért nem rajzolják az iskolák falaira a történelem hatalmas képeit? Miért nem lehelnek életet a fehérre meszelt üres falakba a népeletről, idegen tájakról vett képek, miért nem szólaltatják meg ezeket a néma falakat a világ csodáit dicsérő beszédre?

A legrosszabb rajz is százsorta jobban fejez ki valamely eszmét, mint a legjobb leírás s ha csak a legegyszerűbb viszonyokra alkalmazzuk a szabályt, máris világossá válik, hogy a képes ábrázolásnak milyen mérhetlen haszna van. A szocialisztikus társadalom egészen másként használná föl a művészet eme hasznát s ha még azt is meggondoljuk, hogy az egyéni hajlandóságok megbecsüléséért éppen a szocializmus tekinti a nevelés alapulvénnek, nem pedig a mindennapi kenyérharcban tülekedő existenciák nevelését, remélni lehet, hogy valamikor a művészet, mint elsőrangú nevelési faktor, meglegli az őt megillető helyet.

Manapság főleg a gazdagok számára dolgozik a művész, minden tehetségét arra használja,

A képviselőház ülése október 11-ikén.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perzelt Dezső*.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László*, *Darányi Ignác*, *Cseh Ervin*.

Napirenden van

a gazdasági törvényjavaslat.

Rátkay László elismeréssel adózik a földművelésügyi miniszternek e törvényjavaslatért, de ellogadását egy feltételhez köti. Nagyon szomorú az, hogy nagy területek bejár az ember, amelyeknek tulajdonosa nem magyar ember. Sőt előfordult az is, hogy egy birtokos elküldötte az összes tisztjeit, kik németül nem tudtak. S midőn a magyar gazdatisztek sirva kérték, hogy tarisza meg őket, így telelt a gödös nagyar: Ugatni pedig én nem tudok. (Zaj a szélső-baloldalon.) A magyar gazdatisztek védelmezését sürgette ő az igazságügyi bizottságban is. Itt azt a választ kapta, hogy bizonyos tekintetek miatt az idegen nyelvű gazdatisztek kizárni az alkalmazásból nem lehet. Mik azok a bizonyos tekintetek? Általánosságban ellogadja a törvényjavaslatot, de reményli, hogy a részletes vitánál a javítások elől a miniszter nem fog elzárkózni.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: Kifejti, hogy a törvényjavaslat azért nem tesz különbséget gazdatisztek és gazdasági alkalmazottak között, mert az érdekelt tényezők maguk sem tartják helyesnek ezt a megkülönböztetést, hanem célravezetőbbnek mondják. ha okleveles és nem okleveles gazdatiszteket különböztetünk meg és azokat, akik oklevéllel bírnak, fokozottabb védelemben, előnyökben és kedvezményekben részesítjük, mintegy prémiumot adunk azoknak, akik magasabb képzettséget szereztek maguknak. Ami azt az észrevételt illeti, hogy e javaslat értelmében a gazdatiszt javadalma egészen a helyi, illetőleg az országos szokásokra van bízva, szóval a bizonytalanságnak van kitéve, arra nézve azt jegyzi meg a miniszter, hogy e tekintetben igen helyesen csak az országos szokás lehet irányadó. A kormány kötelességének tartja a szociális kérdéseket beható és folytonos figyelemmel kísérni. (Helyeslés jobboldal.) Ezért járult a Ház elé a javaslatok egy sorozatával, amelyek mindeike a szociális kérdésre vonatkozik. E törvényjavaslatnak csak az a célja, hogy mindkét érdekelt egyenlően megvédje, hogy a birtokos és gazdatiszt közötti jogrendet megállapítsa, még pedig úgy, hogy ne hiányozzék abból az a humánus vonás, mely a magyar birtokos osztályt legnemesebb tradícióira emlékezteti. Kapesolatban van ez a kérdés a mezőgazdasági szakoktatás kérdésével is, amelynek érdekében nevezetes intézkedések történtek. Kiszéleti állomásaink oly magas színvonalon vannak, amelyek megállanak a világ legelőrehaladottabb nemzetének hasonló intézkeményei mellett és azok legutóbb a külföldön is általános elismerésben részesültek.

Hangsúlyozza a miniszter, hogy a szakoktatás kérdésében ankétet fog egybeihívni. Ami a határozati javaslatokat illeti, azokra nézve kifejti, hogy ennek a javaslatnak előadását helytelennek tartja, a 25. § hozzó módosítást pedig szintén nem fogadhatja el, hanem hajlandó ahhoz olyan változtatást ajánlani, amely az absztrakt földbirtokosokra vonatkozólag — és pedig akár magyar állampolgárok, akár nem, mert a magyar állampolgárt is kell sújtani (Ugy van! Ugy van!), ha kül földön költi vagyonát és a magyar birtokkal semmi összeköttetéset fenn nem tart — a 25. szakasz szankcióját kiterjeszti. (Általános keleslés.)

hogy a külvilág profán szemétől elzárt magánlakásokat ékesítse, holott régebben a kultusz szolgálatában készült műkincsek nagyrészt olyan művek voltak, melyeket mindenki megnézhetett s akadály nélkül megbámulhatott. A vallásos hit egysége rég ninesen már meg s a művészet már régóta nem tolmácsolja a vallásos érzelmeket. A festők a muló divat, a mindennapi élet rajzoló, házi illusztrátorok vagy a természet észleléseinek és eseményeinek riporterei. A szimbolika és allegoria idegenek előttük. Egyszóval, az építészet és képzőművészet a kényelem szolgálatába állott s megelégszik avval, hogy valamely fizető egyént magasztaljon vagy a műkereskedők kívánságait elégítse ki.

Olyan időben, mikor egyrészt a személyes kényelem és a magántulajdon minden életkérdés legfontosabb fajtája, másrészt pedig éppen ez a két fő tényező hiányzik legjobban, nem lehet esodádkozni a dolgok iyetlen állapotán. A művészetet arra szemelte ki a végzet, hogy korának hű tükré legyen!

A szocializmus új ideálok felé vezetli az emberiséget. Egyesíti a vallásokat, az erkölcsöket és a gazdasági előnyöket. Ha majd minden osztályuralom megszűnik, ha majd az elkecsereedett üzleti versenynek véget vetnek s ez ideálok diadalra jutásával egységes közvélemény formálódik ki mindenütt s egy mindent átölelő humanitásra való hajlandóság lesz az emberekben, akkor kedvezőbb körülmények közé kerül a művészet is. A közös tulajdon nemcsak annak álláná utját, hogy a természet szépségeit egyesek nyereségvágya zsákmányolja ki, de ellentétlana annak is, hogy művészem emberek géniuszát a jövödelmezőség kérdése tántorítsa el utjában.

RESZLETRE!

Férfi-fehérművek és uri divatárúk. **Részletfizetésre kaphatók** férfi-ingek, alsó-nadrágok, keztük, téli alsó ruhák, zsebkendők stb. a **Belvárosi koronás áruházban IV., Károly-körut 22.**

Ha nem volna e törvényjavaslatban semmi különösebb, mint az, hogy a magyar törvényhozás 10.000 magyar család sorsáról intézkedik, hogy 10.000 magyar család érzi, hogy a törvényhozás méltónak tartja őket, hogy velük foglalkozzék, már ez maga határozott előrelépést jelent és erkölcsi elégtételt azoknak, akikről szó van.

Rigó Ferenc: A 25. §-gyik szakasza szerint, az eddigi alkalmazottakat továbbra is lehet ugyanazon földbirtokos által alkalmazni.

Polónyi Géza: Ha magyar állampolgárok!
Rigó Ferenc: Ne zavarjon a képviselő ur! Zavarja a kormánypártiakat! (Derűtség.) A szakaszban nincs magyar állampolgárokról szó.

Elnök: a vitát bezárja.

(Részletes tárgyalás.)

Bernáth Béla előadó a 2. §-nál indítványozza, hogy a 2. § második bekezdésének harmadik sorában a „gazdálkodással” kifejezés kihagyandó.

Makfalvy Géza a 4. §-nál indítványozza, hogy a szolgáltatás szerződés megkötése után se legyen köteles a gazdatiszt szolgálata alá lépni, ha a birtokos személyében időközben változás történt.

Bernáth Béla előadó elfogadásra ajánlja a beadott módosítást.

A Ház a 4. §-t Makfalvy módosításával fogadja el.

Gróf Tisza István a 7. §-hoz a következő módosítást nyújtja be:

Ellenkező megállapodás hiányában a birtokos a gazdatisztet a saját költségén egyik gazdaságból a másikba áthelyezheti.

Bernáth Béla előadó hozzájárul a módosításhoz. A Ház a 7. §-t gróf Tisza István módosításával fogadja el.

Gróf Tisza István a 9. § értelmezése tekintetében kér felvilágosítást.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter azt válaszolja, hogy a második bekezdés felvétele szükséges volt az első bekezdéssel szemben, mintegy kontradiktórium definíció gyanánt.

Gróf Tisza István módosítást ajánl a 10. §-hoz, amely a gazdatisztok helyettesítéséről rendelkezik továbbá a 11. §-hoz, amely azok özvegyeinek végkielégítéséről szól; indítványozza, hogy arra az esetre, ha a gazdatiszt öt évnél rövidebb szolgálati idő után hal meg, özvegye vagy családja részére legalább negyedévi fizetés állapíttassék meg.

Rossival István a gazdatiszt elbálozása esetén a családjának elköltöztetésére vonatkozólag nyújt be módosítást.

Báró Fellitzsch Artur megtoldja ezt az indítványt.

Darányi Ignác földmívelési miniszter felszólalása után e Ház elfogadja a javaslatokat.

Gróf Tisza István a 14. és 15. §§-hoz módosítást terjeszt be, amelyek a felmondásról szólnak.

Polónyi Géza megjegyzi, hogy ebben az esetben a gazdatisztnek a teljes lakbér jár.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ily értelemben hozzájárul a módosításhoz.

Makfalvy Géza a vétkes gondatlanság esetéről intézkedő §-hoz ajánl módosítást, amelyet a miniszter és a ház is elfogad.

Rigó Ferenc a 25. §-hoz azt a módosítást ajánlja, hogy határozottan kifejeztessék: magyar állampolgárok.

Rosenberg Gyula indítványozza, hogy ha a birtokos személyében változás áll be, a gazdatiszt, ha nem is okleveles, ugyanazon a birtokon megmaradhasson.

Ami a művészi alkotásra áll, ugyanaz áll minden más munkára is. Az olyan rendszer, mely örökösön a hasznót nézi, mindig károsan befolyásolja a művészi termelést. Az élet méltóbb fölfogása, amely a javak igazságosabb fölosztása folytán okvetlen kialakulna, okvetlenül üdvös hatással volna a művészetre is.

Képzelnék el egy tisztán szocialisztikus elvekre épített társadalmat, olyan államot, mely polgárainak teljesen egyenlő létfeltételeket teremt. Az ilyen államban, minden fizikailag alkalmas egyén egyéni képességei szerint szolgálja a szabad időjének egy részét kézműipari munkára fordítaná. Az egyes ember számára valóságos áldás, testi jótétemény volna ez a nélkül, hogy szellemi képességeit vagy a művészi hajlandóságait veszélyeztetné. Sőt erős a hitem, hogy e képességek a manulias munka idején megerősödnek, mert semmi sem edzi meg úgy a jellemet és semmi sem tisztítja meg úgy a szellemet láthatart, mint a természet szerű életrend követése és a kézi munka gyakorlása. A művészet pedig a földre tepert bajjövő ruganyosságával pattanna föl újra a természet és a munkás hétköznapiaság porondjáról. Az élet képeit, ama drámának jelenetét, melyet létnek nevezünk, kétségkívül az a művész tudja legjobban megrajzolni, aki legtöbbet forgott a szereplő személyek között. Aki a munkás embert akarja megmutatni, legjobban teszi, ha e munkát maga is gyakorlatilag ismeri. Aki ezt a gondolatot követi, okvetlen nyer férfias erőben és jobb művészé válik. Aki kitűnő kézműves akar lenni, annak az ácsoláson, a kovácsmesterségen kell kezdnie, mert csak így tanulja meg, hogy miként kell uralkodni az anyagon.

Egyrészt valószínűségekről, lehetőségekről, másrészt szükségszerűségekről beszéltem. Mindkét körülménnyel számolnia kell annak, aki gondolataimat egy jövődéli társadalom berendezésé-

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Elfogadja a módosításokat.

Bernáth Béla előadó a 26. §-nál indítványozza, hogy a szövegben előforduló *gazda* elnevezések jószág elnevezéssel cseréljenek ki.

A Ház a módosítást és a törvényjavaslatot részleteiben is elfogadja. (Zajos éljen és a jobboldalon.)

Elnök az ülést öt percre felüggeszti.

(A kereskedelmi megrendelések.)

Rosenberg Gyula ismerteti a tárgyalás alá kerülő törvényjavaslatot. Az országot bejáró utazó-ügynökök a vidéki népet nagy mértékben károsítják. Némelykor beférkőznek az ágensnek és főképpen a külföldi ágensnek a vásárolni akaró és nem akaró vidéki publikumhoz. Ezek az ügynökök nagy részben külföldiek. A törvényjavaslata valóban nagy szükség van már. Több lényeges módosítást eszközölt a bizottság a tárgyalás folyamán a betervezett törvényjavaslaton. Így például külön szakaszba iktatva azt az intézkedést, hogy a megrendelések gyűjtésének korlátozása nem terjed ki irodalmi és művészeti termékek megrendelésének gyűjtésére. Nagyon fontos intézkedése a törvényjavaslatnak, a törvényjavaslat szankciójának kérdése. Eredetileg kihágásnak volt minősítve a tilalom megszegése, amely kihágásra 20—600 koronáig terjedő büntetés volt kontemplálva; a jogügyi bizottság ezt nem tartotta elégségesnek és azonkívül még egy hónapig terjedő elzárással való büntetés lehetőségét állapította meg, hozzátartva azt is, hogy a kihágás elkövetőjénél találtatott minták elkobandók, valamint azt, hogy az, aki ismételtén követte el a kihágást, a megengedett megrendelések gyűjtésétől is egy évre eltiltható.

A törvényjavaslat azt kontemplálja, hogy az ily tilalom ellenére létrejött üzlet a megrendelővel szemben hatálytalan. A bizottság attól tartott, hogy ez az intézkedés tekintettel arra, hogy itt első sorban nagybőrbára külföldi ügynökök, illetve külföldi utazató cégek forognak szóban, illuzióriussá fog válni az állat, hogy a külföldi bíróságnál peresítettven be a követelések, az nem fog törődni a magyar törvénynek e tekintetben érvényes intézkedésével, hanem az ily ügylethez származott követelést is megítéli és a magyar bíróság a viszonyosság alapján a külföldi bíróság által meghozott ítéletet itt végre fogja hajtani.

Visontai Soma: Osztrák ítélet!

Rosenberg Gyula nem akart éppen osztrákok említeni, azért mondott külföldit. Eddig azt hitte, hogy Visontai Ausztriát külföldinek tekintti. Ha tévedett, bocsánatot kér tőle. Ajánlja a törvényjavaslat általános-ságban való elfogadását.

Visontai Soma személyes kérdésben kér szót.

(Hol az előadó?)

Barabás Béla: A Ház előtt fekvő javaslat előadó **Rosenberg Gyula** és **Matuska Péter** voltak. Most **Rosenberg** beszélt akit más nem bízhatott meg, mint a közgazdasági bizottság. Konstatálja, hogy a közgazdasági bizottság az eredeti szöveget fogadja el, azt, amelyet a miniszter betervezett; az igazságügyi bizottság ellenben lényegesen módosította a javaslatot. Már most azt kérdezi, hogy melyik javaslatot fogadja el a Ház?

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Kéri a Házat, hogy tárgyalás alapján az igazságügyi bizottság szövegére szavazzon (Felkiáltások a szélső baloldalon: Akkor jöjjen az igazságügyi bizottság előadója!)

hezen alapul akarja elfogadni. Én ettől a gondolat-tól minden jót várok a művészetre nézve s ha kételkedem is abban, hogy a szocialisztikus társadalom valakinek egyetlenegy festményét mindjárt másfél millió koronával honorálja, mégsem tartom kizártnak, hogy abból a valakiből mégis Rafael lehet.

Föltéve, hogy ilyen szocialisztikus társadalomban a művésznek külön osztályt vagy kasztot képezzenek, nekem az a művésztípus volna a legkedvesebb, amely a középkor nagy mestereihez, Dürerhez vagy Holbeinhez hasonlóan, minden lovat jól megülne, ma házat építené, holnap gyémántot készítené, aki épp oly könnyen tudna új kosztűmöt kitalálni, mint rézműszetet készíteni s ehhez épp oly jól értene, mint a festészet-hez. Szóval, az én jövődéli államban az a volna a legnagyobb művész, aki a leg többoldalú, amíg a mai gazdasági viszonyok közt az a legke-resebb, aki leginkább specialista.

A legrikább ellentmondások kiegyenlítése és harmonizálása a művészet quintessenciája. Ha igazságosan akarunk itélni, el kell ismernünk, hogy a művészet a köznapit élettől függ, hogy ennek a befolyása alatt áll s hogy a mindennapi élet jelleme és jelenségei tükröződnek benne. Eppen ezért harmoniát kell belevinnünk az életbe, ha azt akarjuk, hogy művészi érzéseink és alkotásaink kifelé is harmonikusan hasznának.

Meg vagyok győződve, hogy minden, ami az emberiségnek javára válik, üdvös a művészetre is. Nekünk csak az okos életrend szerény rész-pénzére kell ügyelnünk — az egyéni szabadság forgalomban lévő aprópénze a politikai és társadalmi egyenjóság, a testvériség, emberiség — a művészet kettős koronája: a műrtelem s a mindent éltető szép majd vigyáz önmagára.

Rosenberg Gyula előadó szerint ezt a törvényjavaslatot a közgazdasági bizottság és annak az előadója van hivatalos képviselői, noha a szöveget az igazságügyi bizottság némi tekintetben módosította.

Bakovszky István szerint az igazságügyi bizottság előadója nélkül ezt a javaslatot tárgyalni nem lehet. Várja meg a Ház, míg **Matuska Péter** igazságügyi előadó megjelenik, mivel most a Jelzalog Hitel-bankban van.

Pöhlér Győző a mellett érvel, hogy ez a csere határozottan csorbítja annak a bizottságnak jogkörét, amelynek álláspontja nem egyezik meg a közgazdasági bizottságával.

Majör Ferenc kéri a tárgyalás felüggeszését.

Rosenberg Gyula tanuknak hívja fel a Ház idősebb tagjait, nem régi szokás-e, hogy az egyik bizottság előadója a saját bizottságát képviseli a másik bizottsági tanácskozáson. Itt ezt a javaslatot csak a közgazdasági bizottság referense képviselheti.

Bakovszky István ellenkező precedensekre hivatkozik.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Hozzájárul ahhoz, hogy az ülést felüggesszék, vagy a napirendet a holnapi ülésre tegyék át, amikor az igazságügyi bizottság előadója is képviselni fogja a javaslatot.

Rosenberg Gyula hangsúlyozza, hogy a két bizottsági vélemény között tulajdonképpen lényeges ellentét nincs.

Elnök: A törvényjavaslat tárgyalásának folytatását holnap délelőtt 10 órára tűzi ki.

Az ülés 1/2 órákor végződik.

BELFÖLD.

Negyvennyolcas néppárt. Új politikai párt programját tette ma közzé egy ismeretlen társaság, amely így nevezi magát: *Az orsz. 48-as Néppárt központi vezetősége.* Az irományról nem vennék tudomást, ha az a könyvnyomatos, amely közzéteszi, nem hozná összefüggésbe **Ugron Gáborral** és pártjával. A program azonban olyan naiv, annyira zavrgya és annyira nem politikus nyelven beszél, hogy már ezért sem valószínű, hogy **Ugron Gábor** csakugyan van valami köze hozzá.

Sokkal közelebb áll ez a stílus a néppárt központi irodájának az irodalmi zsánéréhez és nagyon valószínű az a föltevés, hogy szavazatfogydosásra van szánva az egész dolog, nyilván azzal a számítással, hogy a negyvennyolcas név és **Ugron** neve jó lesz családoknak, amelyen majd a negyvennyolcas hajlandóság klerikális elemek megakadnak. Egyébiránt azt hisszük, hogy a félreértések eloszlatása végett ehhez a pártprogramhoz lesz szava **Ugron Gábor**nak és az **Ugron-párt**nak.

Az újvidéki bizalmi szavazat. Közre adtuk a *Magyarországnak* azt az újvidéki jelentését, hogy az ottani szabadevű párt **Rohonyi Gyula** indítványára napirendre tért **Balla Aladár** oly indítványa felett, amely üdvözlő táviratot akart küldetni a kormány-

elnöknek. Mint értesülünk ez az incidens az újvidéki szabadevű párt végrehajtó bizottságának ülésében történt, de nem azért, mintha akár a felszólaló **Rohonyi Gyula**, akár a végrehajtó bizottság bizalmatlansággal lennének a miniszterelnök személye iránt, hanem azért mert az üdvözlést ünnepélyesebb alkalomra, a két hét múlva bekövetkező nagygyűlésre szánták, amivel ellentétben az illetéktelenül indványozó **Balla**, aki azelőtt az **Ugron-párthoz** tartozott s aki a végrehajtó bizottságnak nem is tagja, a maga indítványával akart szerepelni. Az újvidéki szabadevű párt végrehajtó bizottsága, mint értesülünk, kiűnbőben az egész tényállást felderítő, kimerítő nyilatkozatot fog közzé tenni, hogy a félreértéseket eloszlassa és a félremagyarázásoknak véget vegyen.

A képviselőház igazságügyi bizottsága ma **Szilágyi Dezso** elnöke alatt ülést tartott. Melyen a kormány részéről **Darányi** és **Pöhlér** miniszterek, az igazságügyminisztérium részéről **Vörösmarty** államtitkár, a földmívelési minisztérium részéről **Kiss Pál** államtitkár és **Bartók** osztálytanácsos volt jelen. A bizottság az elnök javaslatára mindenekelőtt megbizta **Neumann** Arment, hogy a Ház holnapi ülésén legyen az előadója a megrendelések gyűjtésére vonatkozó törvényjavaslatnak, ha **Matuska Péter** nem lenne jelen. Tárgyalás alá került ezután a *termelők és dohánkertészek* közti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslat, melyet **Bernáth Béla** előadó részletesen ismertetett s elfogadásra ajánlott.

Kornis Ferenc képviselő, bár nem tagja bizottságnak, indítványozta, hogy a dohánkertészek eselédí minősége tartassék lemm, illetőleg a fölöt-tük való gazdai fegyelm maradjon meg. **Darányi** miniszter tüzetesen kifejté azon indokokat, melyek miatt a dohánkertészeket a gazdasági eselédék kategóriájába vonni nem lehet. A bizottság ezek után általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot és beható részletes tárgyalás után a törvényjavaslat 1—13-ik szakaszait is. Ezek után a tárgyalás folytatását hétfőn délután 1/2 órára halasztották.

Az összeférhetlenségi ügyek. A képviselőház mai ülése után a Ház összeférhetlenségi bizottsága **Apáthy** Péter elnöklésével ülést tartott a függőben levő

összeférhetlenségi bejelentések tárgyalásának kitűzése végett. A bizottság elhatározta, hogy a függőben levő összeférhetlenségi bejelentések tárgyalását november 12-én kezdi meg. A bizottság elsőbbséget a gróf Andrássy Tivadarral vonatkozó bejelentést tárgyalja, minthogy gróf Andrássy Tivadar tagja lévén a bizottságnak, a reá vonatkozó bejelentés elintézéséig a bizottság munkájában nem vehet részt.

Az állami számvéviszések jelentése. Az állami számvéviszéseknek az 1899. évi állami háztartásról az országgyűléshez intézett jelentését Rakovszky István, az állami számvéviszések elnöke, bevezető jelentéssel nyitja meg, amelyben a kezelés főbb eredményeit ismerteti. Ennek a főbb adatai ezek:

A költségvetési törvény a rendes kezelésnél a fölölseget 22.459 millió forinttal irányozta elő; a zárszámadás szerint a fölölseget 64.145 „ forintot tett és így 41.686 millió forinttal haladta meg az előirányzatot.

A rendkívüli kezelés átmeneti részében előirányozva volt 4.982 „ forint fölölseget.

A beruházásoknál ellenben 27.890 „ „ hiány, együttréve tehát 22.408 millió forint tiszta hiány.

A zárszámadás szerint az átmeneti kezelés 8.962 millió forint és a beruházások kezelése 26.427 millió forint hiányt tüntetvén fel, kedvezőtlenebbül alakult, mint előirányozva volt.

Ezekből kiteszik tehát, hogy míg a költségvetési törvény egészében a fölölseget 51 ezer forintban állapította meg, addig a zárszámadás 28.756 millió forint

28.756 millió forinttal volt kedvezőbb a költségvetési előirányzatnál.

A költségvetési törvényben engedélyezett hitelek kivül azonban a kormány külön törvényes felhatalmazás (pót- és rendkívüli hitelek) alapján is jelentékeny bevételek és kiadások eszközölésére volt jogosítva. Ebben a kezelésben a tényleges eredmény 499 ezer forinttal kedvezőbb alakult az alapjául szolgáló külön törvényes felhatalmazásnál.

Összegezve a költségvetési törvény és külön törvényes felhatalmazás (pót- és rendkívüli hitelek) alapján fogantatosított kezelést, a következő eredmény mutatkozik:

Az előirányzott összes bevétel 506.912 millió forint a zárszámadásilag előírt összes bevétel 532.894 „ „

a nagyobb bevétel tehát az előirányzott összes kiadás 520.154 „ „

míg az utalványozott összes kiadás 516.982 „ „

vagyis a megtakarítás 3.222 millió forint

Az előirányzat nélküli bevételek összege a rendes kezelésben 1.742 és a rendkívüli kezelésben 1.424 millió forint.

Egybevetve a fentebbi adatokat a költségvetési törvény és külön törvényes felhatalmazás (pót- és rendkívüli hitelek) alapján előirányozva volt 13.242 mill. frt hiány, a zárszámadás eredménye szerint mutatkozik 15.962 mill. frt fölölseget és így a kezelés az előirányzathoz képest 29.204 millió forinttal kedvezőbb alakult.

A bevételek és kiadások között olyanok is vannak, melyek hitelmuvelésekből (kölesönökből) vagy alapszerű kezelésből erednek és ennél fogva 1899. évi jövedelmet, illetőleg költséget nem képeznek, továbbá olyanok, melyek az 1897. évi 30. törvényeikk értelmében az állami zárszámadásban az állami háztartás egyéb eredményeiből külön tüntetendők ki.

Ezeket úgy az előirányzatból, mint az előírásból kihatárova, az elért fölölseget 23.017 s a kedvező eredmény 35.274 millió forintra emelkedett.

Az állam vagyona az 1899. évben egészben véve tisztán 61.315 millió forinttal gyarapodott s értéke az 1899. év végével netto összegben 668.904 millió forint volt.

KÜLFÖLD.

Akiket szívesen lát a Vatikán. Megszoktuk már, hogy a Vatikán szívesen látja mindazokat, akik a magyarság ellenségei. Sőt dédelgetni mer olyan egyházférfiakat is, akiket a magyar király legszívesebben megrovása sújtott. A múltban gyakran ismétlődtek az ilyen esetek, megütőközéssel látjuk, hogy a kuria politikusi ma sem engednek indokolatlan régi ellenszenvükből s rábirják az agg pápát, hogy nyíltan tüntessen a magyar állameszme ellenségei mellett és nyíltan hegeszti be azokat a sebeket, amelyeket az országos érdekből származott királyi megrovás ütött Strossmayer és Stadler urakon. Azt kérdezzük im-

máron, hogy meddig fogja a Vatikán ezt a magyarelleses játékot tűzni s miért iparkodik oly lázasan azon, hogy egész Magyarország a haza ellenségét lássa a római kuriában? Mi elmondtuk annak idején nézetünket arról, hogy mit jelentene Strossmayer és Stadler szívélyes fogadása a Vatikánban reánk magyarokra nézve. Akkor a bécsi nunciaturához közelálló helyről azzal az ígérettel iparkodtak elesendesíteni a közfelháborodást, hogy hiszen ám jöjjön a két megrovott egyházfejedelem Rómába, majd ott megmondja nekik a pápa, hogy főpaphoz nem illő dolog az apostoli király akaratával ellentétbe helyezkedni és hazaelleses politikát hirdetni. A nunciatura nyilván küldött is ilyen értelmű felterjesztést Rómába, mert a bécsi nunciatura közelebből ismeri ezeket a püspököknek magyarelleses üzeneteket, mint a kuria. De a felterjesztést úgy látszik *ad acta* tették a *propaganda fide* emberei s a velük egyhuron pendülő jesuiták, Rampolla politikai tanácsadói s az eredmény az lett, hogy Strossmayer és Stadler eddig éppen semmi megrovásban nem részesültek Rómában, sőt mi több, a pápa a lehető legmelegebb szívélyességgel fogadta őket. Ezt a hírt a táviró egy más, még megdöbbentőbb hírrel kapcsolatban hozta hozzánk. A másik hír szerint a pápa kihallgatáson fogadta Alice toszkánai nagyhercegnőt és leányait s beszélgetésében a monarkia belső ügyeiről terve át, a legkevésbé diplomatikus stílusban róta meg „a befolyásos, magasrangú férfiak gyávaságát.” Hogy kik ezek a férfiak, azt nem magyarázta meg a pápa, a támadás tehát nem is egyenes és nyílt, hanem jól kiszámítva olyan, hogy senki se emelhesse fel fegyverét a védekezésre. Ellenben kellemes frázissal gyarapítja meg a klerikális táborok szótárát.

Látványos, hogy megrovás igenis történt Rómában, de éle nem azokat érte, akik okot adtak rá, hanem embereket, akik nyilván a Stadler-Strossmayer-szövetkezet ellenlábásai. Hogy minő célokat kerget a Vatikán ezzel a magyarifaló viselkedéssel, az *propaganda* titka. De hogy ezt folytatván, majd kihúzzák alóla a gyékényt Magyarország, az bizonyos.

A kínai háború.

Budapest, október 11.

A hatalmak közt, úgy látszik, megegyezés jött létre a békétárgyalásokra nézve. Az alapot erre a megegyezésre a *Delcassé-féle* francia jogszolgáltatata, amely, mint már megjegyeztük volt, szélesebbkörű a német jegyzékénél, kiterjed azokra a követelményekre is, amelyekről gróf Bülow körirata nem szól. Németország sietett is kijelenteni, hogy ezt a francia programot tekintni a békétárgyalások alapjának. Ausztria-Magyarország és Olaszország mindenesetre csatlakozik Németország felfogásához, Oroszország pedig feltétlenül hozzájárul szövetségostársra kívánalmához. Csupán Anglia támasztott aggodalmakat a fegyverbevételi tilalom miatt. Mert mivel is hadakozzanak a kínaiak az európai civilizáció ellen és mivel ostromoljanak misszióépületeket és követségi palotákat, ha a jó angolok nem szállíthatnak nekik ágyukat és puszkákat? A másik kalmárnép, az amerikai Unio, ugyanennek az aggodalomnak adott kifejezést, persze az amerikaiak által szállítandó gyilkos számszámok érdekében, de egyuttal kifogást tett egyes kínai területeknek esetleges hosszabb tartamu megszállása ellen. Valószínű azonban, hogy Anglia is, Amerika is meg fogja magát adni, s még csak Japán van hátra; de úgy vélik, hogy annak a válasza is kedvező lesz. Egyszóval a békétárgyalások meg lesznek kezdetek — csak az a kérdés, hogy Kína is elfogadja-e majd az alapfeltételeket.

(A diplomáciai helyzet.)

Páris, október 11.

A *Temps* közli, hogy a hatalmak kedvezően fogadták *Delcassé* jegyzékét. Az orosz kormány nyomban tudatta hozzájárulását, Ausztria-Magyarország és Olaszország is fenntartás nélkül elfogadták a javaslatot. Németország közölte a francia kormánnyal, hogy *Delcassé* jegyzékét tekintni a békealkudozások alapjának. Angolországnak aggodalmi voltak, mert nem helyeselte a fegyverbevételi tilalmának állandósítását. Az Egyesült Államok válasza nagyon barátságos hangú, de a fegyverbevételi tilalom és egyes kínai területek tartós megszállása ellen kifogásokat tesz az amerikai

kormány s hangsúlyozza, hogy a kongresszus határozatától függ, vajjon az amerikai csapatok Kínában maradnak-e. *Japán* válasza még nem érkezett meg, de kétségtelen, hogy az is kedvező lesz.

Washington, október 11.

Azt a formális jegyzéket, amelyben az amerikai kormány kifejti nézeteit a francia jegyzék egyes pontjairól, ma délután átadták a francia nagykövetség egyik titkárnak. A kínai idegenellenes mozgalom vezetőinek megbüntetésére vonatkozólag nem nyilatkozik a kormány. A fegyverbevételi tilalom fenntartását a kormány nem tartja a további tárgyalások szükséges előfeltételének. A méltányos kártérítésre és a követések állandó védőségére vonatkozó javaslatokhoz az Egyesült-Államok kormánya szívesen fog hozzájárulni, ellenben nem hajlandó odáig menni, hogy a takui erődök lerombolása mellőzhetően föltétele legyen a békétárgyalásoknak.

(Ujabb császári rendelet.)

London, október 11.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Pekingből 8-iki kelettel: A császár rendeletet bocsátott ki, amely Kangji, Csauucsiau és a boxerlázasásban részes más főbb hivatalnokok rögtönös kivégzését rendeli el. Tuan hereceget száműzték a kasgári postautak munkáihoz. Ji és Tailan hereceget életfogytig való börtönre ítélték. Az ez idő szerint Sziahngsiangban álló francia hadoszlop csütörtökön valószínűleg Tangsanba érkezik. Az oroszok kiürítették a masipui állomást. Néhány nap muiva egy század gyalogság kivételével nem lesz több orosz katonaság Pekingben.

(Waldersee.)

Tiencin, október 11.

Tegnap itt a következő brit dandárparancsot adták ki: Gróf *Waldersee* tábornagy szeptember 27-én átvette a peccilii szövetséges csapatok főparancsnokságát. A parancsnokság átvételekor így nyilatkozott: Büszkeség és nagy öröm tölti el szívemet, hogy oly kitűnő csapatok élre kerültem, amelyek már dicsőséges bizonyítékait adták hősiességüknek. Jól tudom, hogy nehéz feladatot bíztak reám, de erős meggyőződésem, hogy most, mikor ezek a csapatok egy vezér alatt vannak egyesítve, e kipróbált csapatok segítségével gyorsan sikerül majd elérnem az elem tűzött célt.

(Az özvegy császárné.)

Brüsszel, október 11.

Az itteni kínai követség még nem kapta meg megerősítést annak a hírnak, hogy a régenskirálynő tifuszban meghalt.

Eppen most érkezett jelentés arról, hogy *Hammar*, mongoliai püspököt meggyilkolták.

(Pekingből.)

London, október 11.

A *Times*nak jelentik Pekingből 4-iki kelettel: Az angol és olasz csapatok tegnap megszállták a nyári palotát és elzavarták onnan azokat a kínai hivatalnokokat, akiket az oroszok visszavezettek volt a palotába a nélkül, hogy a szövetségeseket megkérdezték volna. A németek ugyanilyen módon szállták meg az özvegy császárné palotáját, amelyet az oroszok *előbb kifosztottak* volt s azután vissza adták a kínaiaknak. Az oroszok folytatják csapataik kivonását Pekingből.

(Hadmozdulatok.)

Washington, október 11.

Egy pekingi távirat szerint az angolok kis expedíciót terveznek a nyugati dombok között levő közszénbányakerületekbe. Az expedíció szerdán indul el.

Tajenfuba való kínaiak azt jelentik, hogy *Tungfusziang* nagy sereget vitt magával, mikor Tajenfuból elment. Hogy hol van most, nem tudják.

Tiencin, október 11.

A paotingui expedíció elindulását péntekre tüzték ki. A németekből, angolokból és olaszokból szervezett expedíciós hadtestben 7000 ember van.

Bécs, október 11.

Egy japáni forrásból származó mai keletű tiencini távirat azt mondja, hogy a *Faotingfuba* menő német-angol-francia-olasz expedíció úgy Tiencinből, mint Pekingből fog elindulni. Tiencinből október 12-én indulnak el a csapatok. Az elindulás előtt gróf *Waldersee* a tiencini versenytéren díszszémlét fog tartani a csapatok fölött.

(Sanghai hírek.)

London, október 11.

A *Morning-Post*nak jelentik Sanghaiból 9-iki kelettel: A *sanghaii taoai* és a *santungi* alkirály tiltakozott az idegen csapatok tegnapi tüntetése ellen, amely a khinaiakban azt a hitet keltette, hogy a szövetségesek el akarják foglalni a kiongani arzenált. Az itt lévő khinai csapatok ezer főre rúgnak és negyven ágyújuk van. Azonkívül 1500 ember van Vuszungban és körülbelül 15 000 ember egy napi járásra. A santungi kormányzó azt a parancsot kapta, hogy 50 000 embert toborozzon.

Sanghaiból jelentik az idevaló lapoknak: A császári udvar e hó 6-án a Sanszi-tartomány délkeleti részében levő Csaucongbe érkezett.

(A délkínai fölkelés.)

Hongkong, október 11.

Szamesunból jelentik: A Szamesun mögött lévő vidékről való lázadók holléte ismeretlen, de azt hiszik, hogy két hadállást tartanak megszállva az angol határtól északra mintegy tíz mérföldnyire. Tegnapi ezer főnyi khinai sereg érkezett Szamesumba, mára ugyanannyit várnak. 10 000 főnyi indiai katonaságot Hongkongba rendelnek. A bengáliai lándzsáslovások 16-dik ezredét és a hongkongi ezredet visszarendelték Szamesumba. Az összes csapatok, amelyeket északra ide visszarendeltek, még e hónap vége előtt ideérkeznek. Hír szerint a hatóságok arról értesültek, hogy novemberben általános lázadás fog kitörni a déli tartományokban. Ez idő szerint a jelek arra vallanak, hogy a helyzet körülbelül úgy fog fejlődni, mint északon a bozerek lázadása. Egy francia csapat-szállítóhajó és az *Asahi* nevű japán hadihajó ideérkezett.

London, október 11.

A *Daily Mail*nek jelentik Hongkongból tegnapi kelettel: A dél-kínai lázadók Hongkongban és Szanzjantinban erős sáncokat építettek.

Hongkong, október 11.

Szamesunból jelentik, hogy Ho tengernagy 200 katonával odaérkezett és hogy még 400 embert fog a Deep öbölben partra szállítani. Az Ott angol torpedoromboló rendeletet kapott, hogy a mirsi öbölbe menjen. Két század Bombay-gyalogság rendeletet kapott, hogy készen álljon arra, hogy újabb rendeltetést 2 óra belül elindulhasson a határra.

HIREK.

Budapest, október 11.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Október 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** Türr István tábornok tegnap este Párisból Budapestre érkezett és a Hungária-szállóba szállt meg. — Fehér Ipoly pannonhalmi főapát, aki az idej nyarat Helgolandban töltötte, pár napra Budapestre érkezett.

— **A román trónörököspar elutazása.** Ferdinánd román trónörökös tegnap éjszaka két napit itt tartózkodás után feleségével együtt visszautazott Bukarestbe.

— **Róbert herceg esküvője.** Mária Rajnéria főhercegnő és Róbert württembergi herceg esküvője e hó 29-én lesz Bécsben. A menyasszony Szalvátor Ferenc főhercegnek, Mária Valéria főhercegnő férjének a huga; a vőlegény pedig fia Fülöp württembergi hercegnek. A nászra a württembergi király is Bécsbe érkezik és a Burgban fog megszállni.

— **Lipót Szalvátor főherceg bucsuzása.** Zágrádból távratozták nekünk, hogy Lipót Szalvátor főherceg és neje, Blanka főhercegnő tegnap este végtéig elhagyták Zágrábot és Bécsbe utaztak, ahol ezental állandóan fognak lakni. A zágrábi pályaudvaron a helyőrség egész tábornoki kara és szolgálatban nem lévő tisztjei vették a főhercegi párt. Ott volt azonkívül *Bechtolsheim* hadtestparancsnok és parancsnoklő tábornok, továbbá *Krajcsovic* osztályfőnök. Ő fenségeik nagyon barátságosan bucsuztak el a megjelent méltóságoktól és azt mondták, hogy zágrábi tartózkodásukra mindig kedvesen fognak visszaemlékezni.

— **A szombathelyi püspök betegsége.** Mint szombathelyi levelezőnk távratozza, *Hidassy Kornél* püspök állapota változatlan. Folyvást öntudatlan állapotban fekszik. *Ángyán Béla* egyetemi tanár, akit a főpap ágyához hívtak, szintén menthetetlennek tartja a beteget.

— **Erzsébet királyné emléke.** Erzsébet királyné emlékeztetése tudvalólag a magyar nők nemrég

páratlan szép kivitelű *Erzsébet emlékművet* állítottak fel a bécsi kapucinusok sirbójában. Királyasszonyunk emlékeztetének méltó megőrzése céljából *Ferecny József* és *Tarsa Kossuth Lajos*-utcai műkereskedő remek képes levelező-lapokat és emlékei-kártyákat készített — úgy a legfinomabb minőségű papírra, mint selyemre nyomtatva — a csodaszép emlékműről, amely méltó díszül szolgál minden magyar ember asztalának.

— **Walter Crane Budapest.** *Walter Crane*, a világhírű angol művész, a budapesti művészkörök szívesen látott vendége a mai napot művészi intézményeink megtekintésére szentelte. A többek közt látogatást tett a mintarajziskolában, ahol *Keleti Gusztáv* igazgató fogadta és kalauzolta. Főkereste a festő mesteriskolát, ahol megnézte *Benecur Gyula* műtermét és munkában levő festményeit, amelyekről nagy elismeréssel nyilatkozott. Majd a szobrásziskolába ment, ahol *Ströbl* Alajos tanár üdvözölte és megmutatta a mesternek egy a saját szobrait, mint tanítványai műveit. *Walter Crane* sorban fölkeresi kávéházaink és szobrászaink műtermét. A művész különben maga rendezi el az iparművészeti palotában saját kiállítását, melyet a sajtó képviselői szombaton délben tekinthetnek meg. A művész tiszteletére rendezendő lakoma október 13-án, szombaton este nyolc órakor lesz a *Royal-szálló* dísztermében.

— **Az Achilleon kincsei.** *Rottek* ezredes, aki a király megbízásából Korfuba utazott, tegnap érkezett meg arra a helyre, ahol megdicsőült királyunk emléket őriz minden boker és minden virág. Az ezredesnek az a megbízása van, hogy az Achilleon kincseit Bécsbe szállítsa. A esőndes, poétikus magányból a zajgó nagyvárosba, ahol a kincsek már csak emléktárgyként fognak szerepelni azoknál, akiknek a királyi kegy juttat belőlük. Mikor aztán már sommi sem lesz a palotában és körülötte, ami a megdicsőült királyné sétánya emlékeztetne, akkor idegen kézzel kerül a kis tündérpalota is. Vására nem viszik, dobra nem verik, mert a király úgy fogja elajándékozni valakinek.

— **Miklós Ödön Loubnál.** Párisból jelentik, hogy *Miklós Ödön*, a párisi kiállítás magyar kormánybiztos-helyettesét *Loubet* köztársasági elnök tegnap kihallgatáson fogadta. Az elnök újból üdvözölte *Miklós Ödön* kitüntetés alkalmából és megjegyezte, hogy a *németek utódjában* tett sétája emlékeztetés maradt előtte és különösen esodálattal elismeréssel adozik azoknak, akik tevékenységükkel a magyar pavilont olyan érdekessé és gazdaggá tették.

— **Nincs szükség a kardra.** A párisi rendőrség főnöke, *Lépine* elrendelte, hogy a rendőrök ezután ne viseljenek kardot. Abból indul ki bizonyára, hogy a rendőrnek a hivatala tekintélyével és nem a fegyverével kell imponálni. Egy-egy fehér botot hordanak ezután a rendőrök, éppen olyant, amilyennel ma csinálnak rendet azok a rendőrlégények, akik a nagyobb forgalmu utcákra a kocsi ellenében a gyalogosok biztonságára vigyáznak. Minthogy azonban megeshetik az is, hogy egyszer-mászor szükség lesz a fegyverre, az őrségeken raktáron marad a sok kard. Csak fel kell kötni — és ott vagyunk, ahol a madri dihéber.

— **A pápa legújabb enciklikája.** Néhány nap mulva pápai enciklika jelenik meg, amelyet már régóta várnak, de amelynek megjelenését *Umberto* király halála késleltette. Az enciklikában a pápa ki fogja fejteni nézeteit a keresztény-szocializmusról s körülönelonozza azokat a tennivalókat, amik e részben a klerusra és a laikus világra háramlanak. A pápa meg fogja közölni a püspöki kar hű ragaszkodását és protestálni fog az olasz liberális sajtó támadásai ellen, amelyek a Vatikánt *Umberto* király temetése és *Margit* királyné imájának betiltása üdletéből érték. Az enciklikának nincs világhajelentősége.

— **Egy irónő doktorátusa.** A bécsi egyetem rektora, lovag *Schruetka* és *Minor* tanár ma átadta *Ebner-Eschenbach* Máriaának, az ismet irónőnek a bécsi egyetemi bölcsészeti kar tisztebeli doktorátusának adományozásáról szóló diszoklevelet. A rektor beszédet intézett a kitüntetett irónőhöz, amelyben kiemelte, hogy ő az első nő, aki Ausztriában philosophia doctor lett, amivel érdekeses működését akarták elismerni.

— **Bucus a karmellitánál.** A budapesti karmelliták angyalitöldi új templomában október 15-ikén, Szent Terézia-napiján bucsu lesz. Az istentiszteletek e napon reggel hat órakor kezdődnek és tíz órakor lesz az ünnepi zenésmise és a szentbeszéd. Aki az átutasságokban részt vesz, pápai engedély alapján teljes bucsut nyer.

— **Ferdinánd fejedelem titkára.** Emilitettük annak idején, hogy *Pfannenstiel* Jenőt, a bolgár fejedelem volt titkárát, aki egy müncheni szállódatulajdonos nagyobb összeg erejéig megkárosított, a szálló-tulajdonos kérelmére a párisi rendőség letartóztatta. Mint most *Münchenből* távratozták, tegnap erős fedezettel Münchenbe vitték. A szálló igazgatója 3000 márká erejéig indított *Pfannenstiel* ellen keresetet, ezt az összeget azonban a bolgár fejedelem már kifizette.

— **Bismarck intim levelezése.** Nyolcszáz-nál több levelet irt a nagy *Bismarck* a feleségének s ez a nagy gyűjtemény hiánytalanul megvan a vaskancellár örökösének birtokában. Számos kiadóéig részbenli iparkodott gróf *Bismarck* Horbertet, hogy ezeket a leveleket nyomassa ki. Most végre engedett *Herbert* gróf s a *Cotta*-cég legközelebb a könyvpiaçra hozza a nagyérdéki levelezést. *Bismarck* nagyon szerette a feleségét, bárhol volt, irt neki egy-egy levelet s beavatta legintimebb titkaiba is. Egy barátjának egyszer elmondta, hogy miért tartja a visszavonult életet élő grófnét oly nagyra.

— **Sohasem avatkozok a dolgaimba** — ugymond — kerüli a szereplést s minden gonját arra irányítja, hogy nehéz munkáim közepette le-törölje homlokomról a verejtéket. Nagy asszony, mert jó feleség tud lenni.

A levelezés 1847-től 1892-ig terjed, tehát negyvenöt évet ölel fel.

— **Uj szobor a Ludovika előtt.** A Ludovika akadémia előtt lévő térséget rövid idő mulva a király mellszobrához hasonló szobor fogja díszíteni. Ung-megye ugyanis odaállítaja szülötjének, gróf *Buttler* Jánosnak mellszobrát, aki arról nevezetes, hogy annak idején több vármegye katona fiai részére közel százezer forintos alapítványt tett. A szobor ünnepélyes leleplezésének idejét csak ez év végén jogják meghatározni.

— **A belgrádi koronás száműzött.** *Sándor* király egészen magára maradt Belgrádban: a királyi ház régi híveit részben kiutasították, részben maguktól távoztak. Nincs a régi hű emberek közül egy sem a konokban, sőt rokoni is sorra elhagyják az országot. A legutolsó család, a konak leghebbe látogatói s a király közeli rokoni, a mult heten hagyták el Belgrádot. A *Konstantinovic*-család ez, amely közeli rokonságot tart az *Obrénovic*családdal. Valamint a király szülei, éppogy *Konstantinovic* ezredes is határozott állást foglalt az ifju uralkodó házassága ellen. Ennek következtében a király és nagybátyja közt kenyértörésre került a dolog, amelynek eredményeként az ezredes megfosztották a hadseregben elfoglalt állásától: a II. *Jovan* hadosztály parancsnokságától. Eppen ilyen sorban részesül az elbocsátott ezredes fia, *Konstantinovic* *Vladimir* testőrhadnagy is: elbocsátották a hadseregből. Ez a legújabb szakítás annál inkább feltűnő, mint-hogy a király kegyvesztett nagybátyjával annak-előtte a legbensőbb viszonyban állott és naponként látogatásával tünette ki a rokoni házat. Sőt még arról is sokat beszéltek annak idején Belgrádban, mintha *Sándor* király tán szerette volna is az ezredes ifju leányát, az ő esodaszép unokahúgát.

A *Konstantinovic*-család Budapestén vagy Bécsben fog letelepedni.

— **A Csákyak hitbizománya.** Nagyváradi levelezőnk utján arról értesülünk, hogy kuriai határozattal töröltetett a *Csáky* grótok birtokaik hitbizományi jellege. A Kuria egyttal kimondotta, hogy a haszonélvezet a tulajdonosokat illeti. A törlés a hitelezők kérelmére történt. A Csáky-nemzetiségnek öt törze van Magyarországon, kiknek feje gróf *Csáky* *Albin*. A kuriai határozat folytán a kilenc milliót érő 18 000 katasztrális holdnyi birtok felosztásra kerül. A felosztás tervezett Nagyváradon készítik, mert a Csákyaknak Biharban is nagy birtokaik vannak.

— **Jaccuse!** *Zöld*nek követője, vagy mondjuk inkább utánzója akadt, *Björnstjerne* *Björnson* személyében. Egész Skandináviát élénken foglalkoztatja mostanában egy bünpör, melyben a vádlottat pusztán gyanuokok alapján halálra ítélték. A vádlott mindvégig rendíthetetlenül erősítette ártatlanságát; több száz aláírással kérvényt adott be a kuriához, — hiába. Most lépett közbe *Björnson*, aki kijelentette, hogy nem fog nyugodni, míg a pör revízióját el nem rendelik. Es az új tárgyaláson ő fogja védeni az elítéltet. Remélhetőleg több szerencsével és kevesebb ügygyelbajjal, mint *Zóla Dreyfus*.

— **Ajándék a nemzetnek.** A Magyar Nemzeti Múzeum képtára újabban ismét nagyértékű műtárggyal gyarapodott. A nemrég elhunyt *Selávy József* koronágr ugyanis *Osterleynak Nere Fjand* című olajfestményét, melyet a Képzőművészeti Társulat 1884-ki kiállításán sokan bámultak, végrendeletileg a Magyar Nemzeti Múzeumnak hagyományozta. A remek festményt most helyezték el a múzeum képtárában.

— **Diákok a miniszterelnél.** A nemzetközi diákszövetség magyar osztályának küldöttsége: *Ludvig* *Rezső* szövetségi elnök, *Zsembery* *István* és *Hindy* *Zoltán* ma tisztelegtek *Szél* *Kálmán* miniszterelnöknél, mint a Párisban járt magyar küldöttség védnökénél, és megköszönték pártfogását. Átnyújtották neki a *Diák Almanach* magyar és francia diszkötésű példányát. A miniszterelnök a küldöttséget szívesen fogadta és érdeklődéssel tudakozódott a diákkongresszus történetéről. — A *Mensa Akadémica* küldöttsége ma délután *Wlassics* *Gyula* közoktatásügyi miniszternél tisztelegtt *Tuka* *Béla* elnök vezetése alatt. Az elnök

üdvöz. szavaira adott válaszában a miniszter hangsúlyozta a Menza hivatását: az egyetemi ifjúság körében dúló egyenetlenkedések elsimításával, az egészség-tesztelés fejlesztésével a magyar társadalmi egység előmozdítására törekedni.

— **Elhamarkodott halál.** Egy fiatal aradi gyógyszerész, *Monti Alajos*, beleszerelmesedett egy színésznőbe, *Váray Mariskába*. A szerelm egészen komoly, sőt túlságosan komoly volt, mert már az is kétségbeesette mindkettőjüket, hogy a fiatal embernek Szegeden kell leszolgáltatnia az egy éves önkéntességét és nem lehetnek mindig egymás mellett. Megijedtek az egy esztendőtlől s inkább lemondtak a többről is, mintsem átéljék azt az egyet. Elhatározták tehát, hogy meghalnak s a fiatal ember, mintha csak másként el se lehetett volna intézni ezt az ügyet, előbb agyonlőtte a leányt, azután pedig magát ölte meg. Ez pár héttel ezelőtt történt. — Ma megérkezett a történet folytatása. Úgy látszik, hogy *Monti* folyamodott a szegedi hadkiegészítő parancsnoksághoz, hogy az esztendőjét Aradon szolgálhassa le. Azzal azonban nem számolt le, hogy a hivatalos eljárás még a katonáknál is lassú és körülényes s már lemondott arról, hogy kedvező választ kap a kérelmére. Es meghaltak botorul, úgy szerelmesen. Tegnap pedig megérkezett a parancsnokságtól a válasz, hogy nem bányák azt se, ha Aradon szolgál. Ilyenformán bizony kár volt elhamarkodni a halált.

— **A néptríbu kögelymi kérvénye.** Nagy port vert fel pár év előtt *Tajscics Rankónak*, a hírhedt radikális néptríbuinak a garázdálkodása. Eppen két éve van annak, hogy megölte egy montenegrói néptanítót *Baskevicset*, aki annak idején brosiirt irt a montenegrói fejedelemlen ellen. Husz évi börtönbüntetést kapott e büntetésért. Ugyanezokor vád alá helyezték a Milán ellen elkövetett merényletben való bűnrészesség miatt. Ugyancsak volt oka tehát féni a néptríbuinak az igazságszolgáltatástól. Damoklesz kardját leje fölélt érezte már. Hogy elkerülje a fenyegető veszélyt, Cettinjébe menekült, honnan ma mint tudósítónk táviratozza, kegyelmi kérvényt intézett Sándor királyhoz, melyben büntetésének elengedéseért folyamodik. Erdékes, hogy maga a montenegrói fejedelem járt ebben közbe.

— **A muzsikáért mindent.** A Pfälzban lévő Neustadt városkában két iskolásfiú ugyancsak csalhatatlan jelét adta a zene iránt való rajongásának. Társaikkal zenekart alakítottak, s a szükséges hangszerekre úgy lopkodták össze a pénzt. Az egyik gyerek szülei egy fogadó padlás-szobájában lakik. A gyerek kimászott egy éjjel a tetőre, s belopódzott az egyik pincéző lakásába, ahol nagyobb pénzeket szedegetett össze lassankint. A pénzből aztán a titkában beavatott pajtásával megvásárolta a hangszereket, ezeket kiosztották az iskolatársak között, aztán gyakorlatokat rendeztek. A tolvajlásra a tanítójuk jött rá, aki rajta kapván az osztályt, hogy előadás előtt és az órák után a muzsikában gyakorolja magát, kultatni kezdte, hogy honnan szerezték a gyerekek a pénzt a drága hangszerekre. S akkor a két fiú bevallotta a lopást.

— **Közjogi vita egy betörés körül.** A vatikáni nagy betörés tettese nyugodtan alhat. Megvédte a közjogi zavar amely a Vatikán különleges állásából keletkezett. A konfliktus onnan eredt, hogy a nyomozással megbízott pápai vizsgálóbíró *Yngarelli* nem tudja a vizsgálatot toganatosítani. Mert a Vatikánban az olasz királyságban elfoglalt jelenlegi helyzete nem engedi meg, hogy az olasz állami rendőrséggel érintkezessék. E nélkül pedig nem lehet a vizsgálatot vezetni. Az olasz lapok most követelik, hogy törvényhozási uton szabályozzák az olasz állam és a Vatikán közötti különös hivatali érintkezés viszonyát. Mert lürhetetlen állapot, hogy egy betörő a vatikáni zsanádárok sor alá között, fényes nappal és a továbbbúldoztatás veszélye nélkül loplashon el egy kardinális felügyeletére bízott tolvaj- és tüzmentes pénzszekrényből ily tetemes összeget. A pápai sajtó azt állítja, hogy a tettes nem vatikáni, hanem, ellenben a világi sajtó a betörőnek nyilvánvalóan nagy helyismeretéből éppen a vatikáni mivoltára következtet. Mindkét rész meggyegyzik azonban abban, hogy a közjogi rendezésen kívül az egész vatikáni esendőrszolgálatot újja kell szervezni, nehogy ilyen betörések megismétlődhesenek.

— **Házasság.** *Dohnányi Ernő*, a hírneves virtuóz, ma esküdtöt hűséget *Kunwald* kisasszonynak, akivel három év óta járt egyben. A vőlegény tanúja *Tomán István* volt a Zeneakadémia tanára. A fiatal pár esküvő után Amerikába utazott, ahol *Dohnányi* több hónapra terjedő koncert-turnéra indul.

Körmeny Péter október 25-én délután 4 órakor tartja esküvőjét a Jézus Szent Szive templomában *Kéty* Annuskával. dr. *Kéty* Károly egyetemi tanár és neje *Szigligeti* Anna leányával.

Mihályi Zoltán, az első magyar általános biztosító társaság kolozsvári titkára ma dében vezette előtérbe a belvárosi templomban *Szende Klárát*, *Szende* Károly biztosító-társasági igazgató leányát. Az esküvőn díszes közönség volt jelen, köztük az első ma-

gyar általános biztosító-társaság tisztviselői kara teljes számban. A násznagyi tisztet *Ormány* Vilmos vezérigazgató és *Benedek* Emil töltötték be. Az esketési szertartást *Kirner* apátiplebános végezte.

Kemény Miksa, a Deutch Zsigmond és Társa cég tulajdonosa, e hónap 21-én délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ órakor tartja esküvőjét *Altman* Ilonka kisasszonnyal.

Török Manó a Nemzeti baleset biztosító-társaság károsztályának főnöke eljegyezte *Grünwald* Róza kisasszonyt, özvegy *Grünwald* Lajosné leányát Budapesten.

— **Szirmál és Solymossy tragédiája.** A hirtelen hűvökre vált idő meg valami furfangos tolvaj alaposan megrétálta ma a Népszínház két jeles művészt. Dében történt hogy mindketten ott beszélgettek a Népszínház hátsó bejárata előtt és bár hűvös őszi szél súvított végig az utcákon, mindketten kis kabátban legénykedtek. Ezt meglátta valami furfangos szédelő és gyorsan hazaszállt *Szirmál* Imrénének a lakására. Csak a cseléd volt otthon.

— **Kéreti** a nagyságos ur az őszi kabátját meg az új fekete cilinderét.

A cseléd gyanutlanul átadja a kért ruhákat az ismeretlen embernek aki a színház alkalmazottjának adta ki magát. Az ismeretlen még meg is cirógatta a csinos szobacóciát s azután eltávozott. A kabátot és cilinderet azonban nem vitte el *Szirmálnak*, hanem elzalogosította.

Ugyanigy járt *Solymossy* Elek is. Az ő lakásán is megjelent az ismeretlen szédelő és a művész nejtől az őszi felöltőt kérte. Itt is megkapta és azután, mint ki dolgát jól végezte — eltávozott.

A két károsult művész csak dében jött rá, hogy valami ügyes szédelő becsapta őket s azután mindkettelen jelentették a tolvajlásról a rendőrségnek.

— **Az Orvosi Szövetség tizenkét pontja.** Az Országos Orvosi Szövetség terjedelmes és igazán alapos tanulmányra valló memorandumot dolgozott ki annak az elmondására, hogy milyen keserves állapota van Magyarországon az orvosok átlagának s hogy ez a helyzet mennyire megbosszulja magát a közegészségügy tekintetében. A memorandum csupa olyan statisztikai alapon nyugszik, amelyet hivatalosan maga a belügyminiszter adott ki. Számításai tehát tiszták s egyszerűen megdöbentőek például ott, ahol a halálozás arányáról szólnak, vagy amikor megtudjuk ebből az irásból, hogy Magyarországon olyan köröris van, akinek kétszáz forint az évi fizetése. A memorandum ma délelőtt adta át a szövetség deputációjá, *Kéty* Károly professzor, *Hochhalt*, *Flesch* Nándor, *Jendrassik* és *Adler* Zsigmond a miniszterelnöknek, mint belügyminiszternek. Van benne tizenkét pont, amelybe össze vannak foglalva azok a kívánások, amelyekkel a szövetség részben az orvosok helyzetén, részben közegészségügyi állapotainkon segíteni remél.

- Ez a tizenkét pont:
1. Az elégtelenül dotált körörisi állásokat az állam pénzbeli hozzájárulásával tegye betöltethetőkké
 2. A tulsok községből álló köröriset kisebbre ossza.
 3. Amennyire az még az államosítás előtt lehetséges, kérjük az orvosi fizetések méltányos kiszabását.
 4. Kérjük Nagyméltóságod hathatós támogatását a községi és körörisi fizetésének a megyei pénztárból való kiutalványozása dolgában.
 5. Az utazási átalányoknak megfelelő összegben megállapítását.
 6. A községi és körörisosok lakáskérdésének sürgős orvoslását.
 7. A községi és körörisosoknak a községi adó alól való felmentését.
 8. A községi és körörisos gyógyítási díjának a vagyonosokkal szemben való megállapításában a törvény rendelkezései értelmében Nagyméltóságod nyomatókos állásfoglalását.
 9. Szigorú intézkedések a kuruzslás megállítására.
 10. A tisztörvisi vizsgálat megszüntetését, illetőleg átalakítását.
 11. Az 1876: XIV-ik t. czikknek revízióját s annak előmunkálataiban az Országos Orvosi-Szövetség megkördésztését.
 12. A trachoma-ügy új rendezését.

Szék Kálmán miniszterelnök után *Gulner* Gyula államtitkárnál tiszteltet a deputáció és neki is átadták a memorandumot.

— **Elutasított szerkesztő.** *Trieszt*ből távirják, hogy az *Alto Adige* című lap szerkesztőjét, *Borghetti* Józsefet, aki olasz születésű, kiutasították, mert lapjában államellenes politikát üzött. *Borghetti* nyolc napon belül köteles Ausztria területét elhagyni.

— **Tűz a Flóra-gyárban.** Ma délután fél 4 órakor tűz ütött ki a külső Soroksári-úton lévő Flóra-gyárban. Az udvaron kátrányt főztek, miközben az olajos anyag meggyullt és a láng a körülötté álló hordókba kapott bele. Néhány ilyen üres hordó elégett; egyéb kár nem esett. A tüzesetűz a IX. kerületi és központi tűzrészeg vonult ki.

— **A könyv.** Az öreg orosz parasztot, *Tolsztojt*, kiközösítette a kebeléből az egyház. Többszörös intelmeket is kapott, hogy tisztességesen viselje magát, mert elviszik valamerre, ahonnan nem hangzik haza a szava. Ezenközben pedig tovább kopog az öreg apostol csizmájának a sarka azon a göröngyös úton, amin a muzsik jár — és nem az egyház, a mágnásvilág és a beamter. Senki, aki uralkodnék, mindenki, aki szenved. — Néha azonban mégis megakad másnak is a szeme az öregben, nemesek annak, aki számára ellenségit "született. Gondolkoztoba esik egy-egy ember a jobbműdők közül a föléb, hogy minek okvetetlenkedik az öreg költő, szembeállva a normális jelennel s akad, aki benne látja a hatalmat, amelyből az óriás orosz tolgaj számára boldogulás terem meg. Ezek között van az a *Voeszenszki* nevű gazdag ur, aki háromszáz ezer rubelt küldött neki azzal a kéressel, hogy költsse el jól. *Tolsztoj* elhatározta, hogy a nagy summa kamataiból könyvet nyomtat a nép számára, sok könyvet és ingyen osztja szét. Az orosz klasszikusok jutnak majd ilyenformán el a nép közé.

— **Halálozás.** A főrendiház ormáról gyászlobogó jelenti, hogy gróf *Cebrían* László főrendiházi tag meghalt. A boldogult az arisztokrácia egyik legszimpatikusabb alakja volt a legutóbbi időkig hazafias lelkesedéssel vett részt a közélet munkájában. *Cebrían* grófok magyar ágát az elhunyt atyja alapította, de *László* gróf már itt született 1823-ban Füleken és tisztá magyar nevelésben részesült. Ijább éveiben a hadseregben szolgált és mint kapitány hagyta el katonai pályát. Aztán Kis-Szalattán letelepedve gazdálkodással foglalkozott. Élénk részt vett azóta a közügyekben és 1861-ben tagja volt a főrendiháznak, 1865-ben pedig a losonci kerület megválasztotta képviselőjének, de csak egy cikluson át volt tag a a képviselőháznak. De a megyei életben azután is előkelő szerepet vitt. Huszárifőhadnagy fia *István* gróf és két leánya *Mária* és *Róza* grófnők gyászolják elhunytát az utóbbival együtt férje *Hubay* Jenő hegedűművész is. A megboldogult grótot e hó 13-ikán délután 3 órakor temetik a II. Margit-rakpart 4 számú házból s a keresési temetőben helyezik örök nyugalomra.

Öz. *Kaiser* Jakabné szül. *Frohna* Anónia, ma délután 5 órakor Budapesten meghalt 64 éves korában. A köztisztviselő el matrona a főváros jótékonyágú egyleteiben tevékeny részt vett és ezen a téren szép emléket hagyott maga után.

Bitó Lipót földbirtokos és pozsonyvármegyei törvényhatóság tag, 70 éves korában elhunyt. Temetése e hó 13-án lesz a *Sárospati* sírkertben. Az elhunyt végig küzdötte a szabadságharcot.

— **Nagy vasuti szerencsétlenség.** *Nagyváradról* jelentik, hogy a rémeci iparvasuton tegnap nagy katasztrófa történt. A vasut gróf *Zichy* Odón tulajdona s kizárólag teherszállításra kapott a kormánytól engedélyt. Ma mégis üzenőt munkást vitt a vonat *Remecről*. A Jád völgyben a pálya hirtelen lejtőssé válik s a vonat itt szédületes gyorsasággal kezdett rohanni. Hasztalan próbálták a féket használni nem ért semmit, a kocsikat magával sodorta a saját súlyuk. A Jád patak hídján aztán kisiklott a vadul rohanó lokomotív s lezuhant a vízbe, magával rántva a vasuti kocsikat. Borzasztó jajaftás hallatszott a vonat roncsai alól. *Három munkás azonnal meghalt*, darabokra tépve hevert a patakban. *Nyolc ember veszedelmes megsebesült*. A szerencsétlenség híre csakhamar eljutott a szomszédos helységekbe és Nagyváradra. Az élesdi vizsgálóbíró azonnal kiment a szerencsétlenség színhelyére.

— **Az égi esolnak.** Mr. Knappen, egy minneapolis-i uri ember néhány hónappal ezelőtt Ungarya államban utnak indult, hogy bejárja fölfelé a Hudson-öböl partjait. Hatszáz mérföldet megtevén, visszerkezett mostanában *Chikagóba*. És elmond egy szép dolgot az égi esolnakról. Ő eszkimóktól hallotta. Azok mesélték el, hogy két esztendővel ezelőtt az öböl északkeleti partjának legészélsőbb pontján leszállott egy égi esolnak, de az azon a vidéken lakó vademberek megölték azt a két embert, aki a esolnakban állt. Knappen ezt mindenesetre jónak látja bejelenteni, mert azt hiszi, hogy ez az égi esolnak *André* légihajója volt. Bizonyára nyomozni fogják ezt a dolgot is, *André*ért ennnyit meg lehet tenni, hogy a legeszkélyebb valamirevaló körülményt, amely fölmerül róla, megvizsgálják, de az eddigiek után az is majdnem bizonyos, hogy az égi esolnak meséje csatlakozni fog a többihez, amelyet eddig *André*ről gyűjtöttek.

— **Förster Béla halála.** *Förster* Anrél nagybirtokos 19 éves jogász fiát, *Bélat*, tegnap reggel a Zöldfa-utca 14. szám alatt lévő lakásán halva találták. A holttestet a hirtelen halál okának megállapítása céljából az orvostani intézetbe szállították. Ma délelőtt boncolták föl a holttestet és az orvosok megállapították, hogy agyszékhidés okozta a hirtelen halált. Az elhunytat ma délután *Monorra* szállították és onnan *Försterék* birkára viszik a családi sírba, ahol holnap délután 3 órakor temetik el. A korán elhunyt, tehetséges fiatalember tragikus halála mély részvélet

keltett fővárosszerzőre s a mélyen sujtott család iránt impozáns módon nyilvánul a részvét.

— Vége a nyárnak. Erőszakos halállal mult ki ma hirtelen a szép idő, amelynek verőfényes napja bearanyozta október első tíz napját. Eszokról jött ma délben a gyilkos forgószél, amely hatalmas porfelhőt kergetve maga előtt, urrá lett a város felett és ősz varázsolt a megkészt nyár helyébe. A hőmérő higanyoszlopa ijedten kuporodott össze s a légsúlymérő piciny tüje vitastancot járt a *Zivatar, Eső és Változó időjárás* mezőin. A fákat ősi hagyomány szerint csavarta ki a szél, a címtáblák is tisztességes számban hullottak alá; beköszöntött tehát az ősz s a kereskedők, akik már naftalinba készültek csomagolni ősi portékáikat, boldogan lélekzettek fel a jobb vásár reményében. De legboldogabbak bizonyára az esernyősök lettek, akik már epedve várják az esős időszakot.

Bécsben — mint onnan táviratozzák — komolyabban köszöntött be az ősz, mint nálunk, ott a viharnak több áldozata is volt. Két munkást, akik gázcsoveket helyeztek el egy árokban, maga alá temetett a vihar által meglazított kőrakás. Súlyosan sebesülve huzták ki őket az árokból. Sokakat megsebesítettek a vihar által körbeszórt kődarabok és üvegtermékek. Egy *Zoján* nevű parasztot, aki ma reggel kocsin jött Pozsony vidékéről Bécsbe, a szél lefordított kocsijáról és egy gázlámpa oszlopához vágta. A szerencsétlen agrárkódást szenvedett és véres fejjel terült el a kövezeten. Mikor magához tért, azt kérte, hogy ne vigyék kórházba, hanem engedjék meg neki, hogy kocsiján visszamehessen Pozsonyba.

— Ügyvédek nyugdíjintézete. Az ország összes ügyvédi kamarának kiküldöttei ma befejezték tanácskozásukat. Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet tervezetének összes pontjait letárgyalták. Különösen a 15. és 25. §§-ok fölött volt nagyobb vita. A 25. § szerint, ha valamelyik vidéki kamara nem szolgálta be a nyugdíjintézeti járulékot, a kamara s annak tagjai elvesztik a nyugdíjintézeti tagsági jogukat; a másik vitás szakasz ugyanezt a rendelkezést szabja meg azokra a tagokra, akiknek ügyvédi kamarája a nyugdíjintézetből kúlep. A vita befejeztével az értekezlet egyhangul elfogadta dr. Nagy Dezsőnek a budapesti ügyvédi kamara titkáranak indítványát, amely szerint a 15. és 25. §§-okban foglalt rendelkezések így módosíthatók: A járulékok fizetési határnapját hosszabb időre kell kinyújtani, hogy az ügyvédi kamarák fizetési kötelezettségüknek eleget tehessenek, ha pedig valamely kamara ki akar lépni a nyugdíjintézetből, ezt csak olyan köztgyűlésen határozhatja el, ahol a kamarai tagok kétharmada jelen van s ha a kilépéshez a tagok kétharmada hozzájárul. S ha ilyen körülmények között megtörténik a kilépés s a kilépett kamara tagjai között ellátási igényre jogosultak vannak ezek igényének megfelelő tőkét kiszakítják a kamara tagjai által már teljesített fizetés összegéből s a fennmaradó összegből jelentékeny százalékot — 60—70%-ot — visszaszolgáltatnak a kilépett kamarának. Több kamara azt óhajtotta, hogy ha valamelyik nyugdíjintézeti tag a várakozási idő előtt meghal, az általa teljesített befizetést adják vissza hátramaradtjainak. Ezt az óhajtatás azonban nem lehetett respektálni, mert a matematikus véleménye szerint ilyen intézkedés halomra döntené azt a számtani művetetet, amelyen a nyugdíjintézet alapszik. Nagy örömmel vette tudomásul az értekezlet a budapesti ügyvédi kamara tisztikarának azt az elhatározását, hogy kész magára vállalni az országos nyugdíjintézet tisztviselőinek feladatát, mert ezzel az intézet költségvetését apasztja. Végül dr. *Zakariás János* brassói ügyvéd az értekezlet nevében szép szavakkal mondott köszönetet *György Elek*nek, a budapesti ügyvédi kamara elnökének és dr. *Nagy Dezső* titkárnak, a javaslat szerzőjének s ezzel véget ért a vidéki kamarák küldötteinek fontos tanácskozása. Délután 3 órakor a budapesti ügyvédi kamara vendégül látta a vidéki küldötteket a Continental-fogadóban, ahol késő délutánig ült együtt a társaság.

— Angol lobogók a bazárban. Az angol sajtó, amióta odalenni Afrikában a harc tart, végképp elszokott attól, hogy becsületes hírekket szolgáljon a háborúról. Ez a ferdtés, mint ragadós betegség már a kínai terepre is áthúzódtott. Sanghaiban például az angol sajtó nap-nap után úgy ír, hogy ami hadi mivelet és dicsőség megyesik, az mind angol katonáé. Hanem Sanghaiban francia zurnalisták is forgatják a tollat s a *L'Echo de Chine* nem hagyja annyiban a dolgot. Egyik számában első helyen ilyen módon tör borsot az angol sajtó orra alá:

Dee Lee Niu, az általánosan ismert kínai, nemzetközi vevőinek tudtára adja, hogy jelenlegi viszonyokkal számot vetve, nagy bazárban a Concordia-uton külön osztályt rendezett be angol lobogókból.

Lobogók nagysága kívánat szerint. Az ár szabott.

1. *Taku-lobogó.* Két méterrel háromig; az admirális egyetlen intéseire automatászerűen és büszkén bármily erősítésre, vagy folyótorkolatnál kitűzések a legnagyobb tűzben is. Előjog biztosítva.

2. *Tien-cin-lobogó.* Szintén automatászerűen tűzödik ki a csapatok közreműködése nélkül és pedig olyan kapukra, amelyeket más nemzetek ostromoltak.

3. *Seymour-lobogó.* Egészen kis formában seylemből, könnyen és gyorsan a mellényzsebbe csuszatható, ha az ellenség nagyon keményen szorítja az embert.

4. *Földmentő-lobogó.* Elég nagy ahhoz, hogy más nemzeteknek a közelben lengő összes zászlóit elfűdje. Ez a zászló olyan szolidan van kiállítva, hogy ha egyszer valahová kitűzik, senki többé onnan le nem hozhatja.

Megrendelések huszonnégy óra alatt „székzöltetnek.”

Az üzleti nyelv angol.

— Boxerek és antiboxerek. *Hirth Frigyes* müncheni tanár, a kínai közviszonyok kitűnő ismerője, egy táblázatot készített arról, hogy a kínai császári ház és a kormányának jelenleg gyakran szereplő tagjai közül kik az ellenségei és kik a barátai az idegeneknek. A táblázat, amelyet alább talál az olvasó, kitűnő segédeszköz a kínai események megértéséhez. A nevek előtt levő * = az idegenek barátja, az † = az idegenek ellensége, a ? = ismeretlen pártlás.

- Kwangsu, császár
- † Tzi-h, özvegy császárné
- † Tuan herceg
- ? P'u Ts'uan, a fia, trónörökös
- ? Tsching herceg
- ? Schi-to, Li herceg
- † Jung-Li, tábornok
- † Kang I
- Wang Wön-shau
- † Ki Siu
- † Tschau Schuk' iau
- Kun-kang áldozópap
- † Kang y
- † Sü Tung
- Wang Wön-schau
- Liau Schön-köng
- Tschung Li
- † Tschau Schu-k' iau
- † Sü Jung-i hadügyminiszter
- Hü King-Tschöng, volt követ
- Wu Ting-fön, vice-pénzügyminiszter
- † Kui Tschun, követ
- Yüan Tschang
- Lien Yüan
- † Sü Tung miniszter
- Hu King-tsch'öng vice-miniszter
- King-sin, miniszter
- Wang Wön-schau, vice-miniszter
- Wu Ting-fön, viceminiszter
- † Tschung J.
- † Tung-tschü, a trónörökös tanítója
- † K'i Siu, miniszter
- Liau Sch'ou, viceminiszter
- † Yung-Lu, tábornok
- † Kang J., miniszter
- † Su Jung-i, viceminiszter
- † Tschung-Li, rendőrönök
- † Tschau Schu-k' iau
- † Suung Kui
- † Su Schu-mung

A császári ház tagjai.

Az államtanács tagjai.

Császári titkárok

A Tsungli-jamen állami tisztséget viselő tagjai.

A császár személye körüli minisztérium

A pénzügyi minisztérium tagjai

A szertartásügyek minisztériumának tagjai

A hadügyminisztérium tagjai

Az igazságügyminisztérium tagjai

A közmunkákminisztériumának tagjai

— A sah álma, vagy: az eliskasztott Gellérthegy. *acoggy: mit szól mindkét Selmechány?* A sah álma fölött — miként e sorokból kitetszik — közvetve Selmechány városa örökdió. A dolog határozottan furcsa egy első pillanatra, de röviden világos, ha a rébusz kulcsával, a fővárosi rendőrség udvariasságával, fogunk az eset megvilágításához. Az udvariasság ugyanis betiltotta a Gellérthegy szikláinak éjzaka való robbantását, hogy a sah álmat is mezarja. A sziklák robbantása azonban kevésbé udvariasság és pörrel fenyegetőzött, mire a rendőrség tegnap már megengedte a vállalkozónak, hogy folytathassa éjszakai passzióját. És most fejtik tovább a sziklákat, azaz hogy fejtenék, ha volna mit. Akik ugyanis járatosak a Gellért körül, a meglepetés legesekélyebb jele nélkül ujságozzák, hogy a Gellértheget sziklásul, homokostul eliskasztották. Annrya eliskasztották, hogy már a sziklabontást vezető bányamérnök is észrevette a dolgot és javaslatot tett a tanácsnak, hogy szüntesse már be a bontást a Gellérten. A főváros tanácsa a javaslatot nem fogadta el, annál az egyszerű oknál fogva, mert ugy sinec már pénz a sziklabontásra, hát miért ne bontsák tovább a sziklákat? A közéleti bizottság pedig, amelyről azt híhetné valaki, hogy építéssel foglalkozik, ezzel a határozott szakvéleménnyel szolgált ma a tanácsnak: — bontsuk-e tovább, ne bontsuk-e? — bontsuk-e, ut bontsuk-e? A tanács meghajolva e szakvélemény előtt elhatározta, hogy megkérdézi a geolo-

giában járatos Selmechánytól, hogy bontsák-e tovább a Gellért szikláit. Oh, a királyok királya, ha megtudja, hogy Selmechány határoz majd az 6 álma fölött, álmatlan éjszakákon tizenkettedik osztályu proslánrendjelkelek fogja megátkozni az udvariasságát, az eliskasztott Gellérten, a tanácsot, Selmechányt és mindazokat, akik éjszakai nyugodalma fölött ennyi sok bájál örökdiónek.

— Népszóró kirándulások. A budapesti menetjegyiroda ócsa kirándulások meghonosítását tervezi és pedig úgy a belülről, mint a külföldről. Az első e hó 20-ikén indul Párisba és vissza, amelyhez ellátás nélküli részvételi jegyek is kiadatnak: I. osztály 110 forint. II. osztály 75 forint, III. osztály 45 forintért. Prospektusok a Hungária-szállóban levő menetjegyirodában kaphatók.

— Szép moszfényképek. *Sipos Sarolta* tegnap engedélyt kapott a lókapitánytól, hogy a Kerestetűt 40. szám alatt egy utcára szolgáló üzlet helyiségben mutathassa pártisi mozgólényképet. A tüzrendőri vizsgálatot ma tartották meg a helyiségben s az előadások megtartására nézve semmi kifogás nem tetek. *Sipos Sarolta* e képsorozatában oly szép és érdekes felvételek vannak a milyeneket a fővárosban még soha sem mutattak. Van a többek közt egy eredeti felvétel az angol-boer háborúból, egy a *Faure Félix* volt köztársasági elnök temetéséről, egy párisi bivész-mester csodálatos mutatványairól, valamint a birneves *Doyen* tanár operációjáról, melyeknek megtekintését különösen az orvosoknak nem lehet eléggé ajánlani. A műsor végén egy élő ember szemünk láttára csontvázává változik. Az előadások hőlyegek és urak részére délután 4 órakor kezdődnek és é létkor érnek véget. Ünneppapokon délelőtt 10—12 óra közt is van előadás.

— Virág-kiállítás. Az *Országos Magyar Kertészeti Egyesület* folyó hó 12-ikén és 13-ikán saját helyiségében (Budapest IV., Koronaherceg-utca 16.) dahlia- virág-kiállítást rendez, melyen az összes viruló dahliaik kerüinek bemutatásra. A kiállításnak célja a virágkedvelőkkel az utóbbi évek dahlia-újdonosságait megismertetni. A kiállítás holnap délelőtt 10 órakor nyílik meg s holnapután esti 8 óráig lesz nyitva. A kiállítást ingyen lehet megtekinteni.

(x) **Zoltán Béla gyógyszerész** ez uton tudatja, hogy más hasonlóan készítményekkel való összetevészetés ellenkerülése céljából, évek óta forgalomban levő hajószülés elleni szeret ezental *Stela-viz* néven hozza forgalomba.

(x) **A Schneider-féle Fábrány-tokocsok** fájdalom nélkül 6 perc alatt teljesen elhajtják a pántlikagüszitást jelestül. Egvedül valódi dobozonkint o koronaért kaphatók *Schneider József* gyógyszerésznél *Resicán*.

(x) **Kérjünk mindentűt Emke-gyűjtőt!**

A sah Budapesten.

— A *Eudapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, október 11.

A sah ma reggel fénylokorok keft fel, megleázott s azután másfél órát a fürdőben töltött. Délelőtt gróf *Andrássy Aladar* és gróf *Vay Laos* vívomester adta le a névjegyet a sahnál. A kitüntetettek sora ma újra szaporodott. A sah nap- és orszálanrendet adott *Éleki Ödön*nek, aki a sah első ültélekor néhány kitűnő sikerült pilanattólvértel csinált s e képeket ilolajánlotta a nagyurak. A legjobb képen a sah oldalán *József Agost* löherceg is látható. *Ma Kolossa* Géza és *Laky Imre* rendőrelügyelők drigáltak a sah biztossá-gára figyelő rendőrséget, amelynek ma is sok dolgot adott a Hungária-fogadó előtt állandóan táborozó nép-lömeg rendbenlariása.

A sah ma délután fél négykor kikoosított a Városligetbe. Vele volt *Neriman khán*, tőszegi *Freund Jenő* budapesti perza iókonzu és *Maltás Hugó* rendőrtanácos. A sah az *Andrássy-uton* végig a műcsarnokig hajtatott, ahol néhány perere kiszállott fogatából. Innen a Városligetbe kooosított és este fél hat órakor tért vissza a Hungáriába. Hat órakor estebéd volt. A sah vadászatra is készült a főváros kör-lökére és úgy vadász, hogy kedden kirándul gróf *Vay Lajos* vívomesterünk cinkotai vadászterületére. A vadászatról azonban lemondott, mert a gyaloglásra nem érezte magát disponálva.

A *Konstantinápolyban* visszamaradt podgyász ma érkezett meg *Budapestre*. Ez a tíz ládából álló küldemé-ny tizennyolc millió forintra volt biztosítva. Az egyik ladanak tartalma egymagában tíz millió forint értéket képvisel. Ebben vannak ugyanis a sah gyémántjai és egyéb ékszerek.

A sah holnap délelőtt tizenegy órakor hagyja el a magyar fővárost a keleti pályaudvarról.

A sah nagyon gyakran emlegeti, hogy sehol sem érezte még magát olyan jól, mint itten. *Drasche-Lázár* Alfréd miniszterelnök segédfogalmazó előtt, akit *Szél Kálmán* osztott be melléje, így nyilatkozott:

— Budapest a legszebb város a világon és a lakossága nagyon kedves; a magyarokat nagyon szeretem.

Mikor a sah a Zugliget felé kooosikozott, annyira megleztette neki a szép vidék, hogy így szól:

— Milyen remek vidék! Ha nem volnék a per-zsák uralkodója, itt palotát építenék magamnak és állandóan itt laknék.

Aztán elrendelte, hogy készítsenek fotografiai főlvételeket a táékról.

Az utcán jártában, ha megragadja figyelmét egy sebez palota, rögtön megkérdezi, hogy milyen ház az és aztán a kíséretében levő urakkal följegyezti. A Dunapart szépségeivel nem tud eltelni és napközben gyakran áll gukkelrel kezében a korszóra nyíló ablakhoz, hogy gyönyörködje az eléje táruló panorámában.

Sétáközben gyakran odaszól a kocsisnak, hogy lépésben hajtsen és ilyenkor minden házat alaposan szemügyre vesz. A belvárosnak újonnan épülő része különösen megnyerte tetszését; míg tegnap a városligeti rondóra megjegyezte, hogy az különb a párisi boulognei erdőnél.

Mint tapasztaltuk, a sah különösen az operáért rajong; s szinte sajnálja, ha már vége van az előadásnak. A káprázatos kiállítású ballek, a mozgalmas, színes képek nagyon tetszenek neki és naponkint újra meg újra konstatalja, hogy igazán pompásan mulatott.

Elragadtatásának nem egy megnyilatkozását persze a magyarok iránt táplál különös rokonszenve dik-tálja. A nemzetünkkel való vérbeli rokonságot nagyon sokra becsüli és őszinte örömet okozott neki, amikor észrevette, hogy számos szavunk azonos az illető török és perza kiejvezésekkel. Barátságának azzal is igyekszik jelét adni, hogy nagy tömeg magyar áru-cikket visz magával Teheránba a Budapesten eltöltött szép napok emlékére.

A sah ma meghívta magához a *Somossy Mulót*-ban vendégzereplő *Titomb* énekesnőt, aki délután meg is jelent *Albrecht* igazgató társaságában a Hungária-szállóban és néhány dalt énekelt a sahnak. Az énekesnőt a *nygyvezir kísérete zongorán*. A sah legfelsőbb meglegedését fejezte ki az énekesnőnek; Albrecht igazgató pedig megkapta a nap- és oroszlanrendet.

A perza sahot érdekes meglepetés várta vasárnap, amikor újra Budapestre érkezett. Ugyanis, midőn a szállodában lévő szobájába lépett, ott talált egy automata zongorát, amely a perza himnuszot játszotta. A sah nagyot bámult, megnézte az érdekes szerszámot, majd bemutatták neki *Sternberg* Dezsőt, aki megmagyarázta a magas vendégnek a zongora szerkezetét. A sah megrendelt egy ilyen zongorát a *Sternberg*-cégnél.

Szuronyok közt.

— *Feld Mátyas elfogatása.* —

Budapest, október 11.

Az ezerkilencszázadik esztendő mai méla órái reggelén úgy hat óra után négy szuronyos katona között, nyakát mélyen felöltöje gallérjába huzva, szemét zavartan a földre szegezve egy polgári alak indult meg a Damjanich-utcán. Korán nyitó boltosok, szorgalmas vicék, gyógyíthatatlan korhelyek kíváncsian nézték a csapatot. A Rottenbiller-utcában, ahol már élénkebb volt a forgalom, mind többen figyelték a harcias vonulást, s az emberek hol ridegen, hol sajnálkozva nézték a nyulánk ifjút. A Wesselényi-utca tájékán egy mindeneslány sápadtan ejtette ki kezéből a szemetesládáját és rémulten felsikoltott:

— Jesszus! Akárhová légyek, ha nem a Feld urfit láttam!

— Kít te? — kérdezte izgatottan barátója a szomszédból.

— A Feld urfit! Tudod Mari, azt a bolondost, akin szinte halálra neveltük magunkat a Városligetben, a Csaric némben.

— Szent Isten! Ugyan mivel szolgált rá erre a csufásra a szegény... De hátha még se jól láttad Terka? Fussunk utána!...

Mentek is sebbel-lábbal az őrzár után és elejbe kerülve Teréz jól megvizsgálta a foglyat arcát.

— Ez biz a! — mondta szomoruan — Bajusza sinos. Ez a Mátyas urfi!...

Feld Mátyas — mert csakugyan ő volt — újra felriadt. Már a Wesselényi-utcánál is döbbenés szállta meg, amikor hallotta a leány ámuló felkiáltását. Jeges borzongás futott végig rajta. Teremtő isten, el volt áruva az inkognitója! Parányúnyá akart összezugsugorodni, de most már semmi sem használt. A cseléd-lányok tovább adták a fölfedezést, a gyalogjárón itt-ott mások is ráismertek az elhurcoltra. Micsoda szégyen, milyen gyalázat! Mit szól majd az ország, Európa, az egész világ?... A New York Herald is bizonyosan megtudja az esetet.

Sápadtan, sokat ígérő életével is leszámolva roskadozva bandukolt Mátyas a manlicheres legények között...

De döjjenek rendre az események!

A dolog ott kezdődött, hogy reggeli hat órakor esőngetés rezzentette fel álmodozásából Feldék szobalányát a Damjanich-utcai háromemeletes bérbáz földszintjén.

A derék leány, aki éppen toalettjén végezte az utolsó ecsetvonásokat, sietve nyitott ajtót s abban a pillanatban az öröm és az álmélkodás kevert érzésével konstatalta, hogy egy daliás káplár áll előtte.

— Jó reggelt, hugám! — mondotta találoán a káplár és egyet pödörített szénfekete bajuszán. — Hol termettél, szép virágszál?

— Mi gondja rája! felelte begyesen a virágszál. Nem volt szivtelen, csak dokumentálni kívánta a vad idegen katona előtt, hogy e hirtelen való bizalmaskodás nem konvenialhat egy székes-ővárosi szobalánynak.

A káplár magához tért, hirtelen elkomolyodott. — Bocsánat, kisasszony — mondotta — tulajdonképpen nem is ezért jöttem. Feld urat keresem.

— Melyiket?

— A fiatalat.

— Az még nem elég, sok itt a fiatal.

A káplár irást velt elő s tisztázódott, hogy a Mátyas urról van szó.

— De hát ha alszik még a fiatal ur? — kérdezte most a szobalány.

— Az mindegy. Szigorú parancsom van, hogy akár a föld alul is előteremtsem.

A leány rántott egyet a vállán, felbiggyesztette az ajkát és eltűnt a lakás belsejében. A következő pillanatban nem Mátyas jelent meg, hanem Zsigmond ur, az ő népszerű édes atya zsinóros hálóköntésében. Hasonló titokzatos esetekben mindig ő jelenik meg, hogy kímélje a sötét felhőket, amelyek vészjóslóan tornyosulnak fiai fölött.

Nem szólaltatjuk meg ezuttal az öreg urat kedves dialektusán, eléggé ismeri már azt minden újság-olvasó híve. Csak egyszerűen jelezzük, hogy röviden így szólította meg a káplárt:

— Mi tetszik?

— A Mátyas urat akarjuk.

A fenyegelő *akarjuk*ra nézett csak körül gondosabban Feld Zsigmond. Kilépett a folyosóra. És szelid arca elhalványult. A folyosón még három katona táborozott. Egy káplár és két baka. Fegyveresen, fel-tüzött Mannlicher-bieszkákkal.

— A Mátyas... a Mátyas... — tétovázott az öreg Feld — az nincs itthon... külföldön van, Párisban... vagy mit is mondok — arca felragyogott, ajka körül kinos, erőszakolt mosoly jelent meg — Mátyas?!... Hisz nekem nincs is Mátyas fiam!...

— És mikor ez így sikerül, amikor a szerető apa, hogy megmentsse, gyötör szívvvel megtagadja fiát, akkor mit tesz a boldogtalan fiu?...

Az ajtó megnyílt és hiányos toalettben Mátyas jelent meg a küszöbön.

— Mindent láttam és mindent hallottam. Ezeknek a derék embereknek igazuk van, amikor akarnek engem. Nagy büns vagyok. Október negyedikén be kellett volna rukkolnom gyakorlatra és én nem rukkoltam be. Most megyek, történjek velem bármi. Ha van vezeklés a hazaárulás bűnéért, én mindent elszenevedek. Jó emberek — szolt most oda a katonáknak — mindjárt jövök. Csak felöltözöm.

Nem akarjuk ecsetelni sem a Feld-család két-ségbeesését, sem a bucsuzás keserves pillanatait. Ezek a jelenetek eléggé ismeretesek a hasonló helyzetekkel bőven ellátott regényekből és drámákból. Itt csak annyit, hogy amikor a Feld-család a büns fiu után utoljára kiáltotta, hogy:

— Isten veled, Mátyas! — ebben a kiáltásban egy reményétől megfosztott egész népes család felajdulása rezgett.

Délben váratlan fordulat következett be. Feld Mátyas, röviden Feld Mátyas mintha csak az égből pottyant volna le, megjelent a Damjanich-utcai családi hajlékban. A meglepetés ujjongásának lecsillapulása után Mátyas elmondta, mi történt vele és hogy van az, hogy ő otthon van.

De sokkal inkább megbízható legújabb találma-nyu alkalmi fonó-fotográfunk számoljon be, amely híven visszaadta mindazt, amit látott és hallott. Előadása ezekben foglalható össze:

Mátyas abban a hatalmas kaszárnyában, ahová az őrzárát elvitte, némi várakozás után a szolgálatban lévő tiszt elé került.

— Feld Mátyas? — szólalt meg sötét arccal a tiszt, s szigorú pillantással mérte végig az immár mindenre kész bohózatírot.

— Igen.

— Tudja-e, hogy most egyszerűen mint katonaszökevényt kezeljük majd.

— Tudom.

— Mi a mentsége?

— Beteg voltam.

— Ugy? És ezt én csak úgy egy szóra el-hígyjem!?

— Hadnagy uram, katona vagyok! A póttartalékos sohasem illent!

— Ne mondja? És hol fektét?

— Algirban.

— Algirban?... Mit csinált maga Algirban?

— Vrossaim tanácsára egy ottani szanatórium-ban gyógykezeltetem magamat. Azt mondták, hogy csak Algir klímája mentheti meg életem iró-degum súlyos csucslobjától. Ezalatt megfeledeztem minden-ről. Csak tegnap reggel jöttem meg s podgyászom, amelyben orvosi bizonyítványaim is vannak, még nincs itthon.

— Hja, akkor nem segíthetek. Le kell csukatnom magát.

— Röggtön!? Mindjárt ma!?

— Ugy van.

— Hadnagy uram, ez lehetetlen!

— Miért?

— Mert nem maradhatok itt.

— Ne mondja?... És ugyan miért nem?...

— Mindent tessék tőlem kérdezni, csak ezt ne!

— Eppen csak ezt ne?... Ez igazán kedves.

— Nagyon komoly a dolog, de nem beszél-hetek.

— Pedig látja, éppen az alatt a föltétel alatt me-het csak mára az utjára, ha beszél.

— Igazán? — kapott a szón Mátyas.

— Ugy van! — mondta a tiszt rendíthetetlenül.

— Hát akkor megvallok mindent. — És itt

Mátyas suttogóra való hangon ezt mondotta: — Az ószi lövészeten teljesen letértem, s délutánra biztos tipem van. Salhatatlan, föltétlenül biztos, tönkre fogom vele tenni a totalizátor-intézményt!...

Ez a hallatlan őszinteség páratlan hatást ered-ményezett. A tisztet, miután az első pillanatban azt se tudta, haragudjék-e, vagy nevéssen, utóbb mégis csak a legesiklandozóbb derűtség fogta el. A kocka el volt vetve, Mátyas, el volt — bocsátva. De csak egy napra.

Holnap jelentkeznie kell. És ezer millió bohózat bolondsága se mentheti.

A kutyák temetője.

Páris, október 8.

A *Pusztitök* szigetén, az *asniersi* hid tulsó vé-gén nyílik a bejárója, magas íves rácsos kapu, szo-bordisszell a tetején. Olyan, mint egy angol kert, van vagy 1200 négyszögméter, elvirult rózsatök, kopaszodó fák népesítik mostanában. Begóniák, geraniumbokrok, rózsák, szegfűk, százszorszépek tarkították a nyáron. A sűrűkben nagyon sűrűn állanak egymás mellett, mert a sírok keskenyek és kicsikék.

Harmois ur, a temető alapítója végigvezetett teg-nap az egész nagy kerten és sétáközben elmondta az alapítás történetét.

— Hosszu ideig tervezgettem egy kutyatemető építését, mindig összeszorult a szívem, mikor elnéztem a *Szajna* partján, hogy dobálják a szegény elpusztult kutyákat követ a nyakukon bele a folyóba. Szegény állatok, a míg élnek, megosztják velünk jó sorsunkat, rossz sorsunkat, hűségesek, ragaszkodók és ha belepusztultak a szolgálatukba, a Szajnába kerülnek valamennyien: az engedetlenek és a szófogadók, a ház-örök úgy, mint a gazdátlanok. Hosszu ideig nem tudtam megvalósítani tervemet, mert magamnak nem volt hozzávaló pénzem. Amig aztán *Durand* Margit kis-asszony, a *Fronde* szerkesztője felkarolta tervemet és lapjában gyűjtést indított egy kutyatemető alapjára. Hogy sokan gondolkoztak egy mint én, legjobban bizonyítja a gyűjtés eredménye; alig négy hét alatt több mint harmincezer frank gyűlt össze.

Igy beszélgetve beletűntünk a temető kapuján és megállottunk az első síremlék előtt.

Lord *Edeline* emeltette *Barry* kutyájának. Hatalmas sziklatömb, tetején a híres Szent-Bernát hegyi kolostor kicsinyített mintája. A kolostor előtt a vág-tató *Barry* életnagyságban, hátán egy megmentett gyermekkel. A felirás összefoglalja egy mondatba *Barry* érdemeinek dicsőítését:

— *Megmentette negyven ember életét.*

— *A negyvenedik kísérletnél lezuhant egy szikla-csucsról.*

A hatalmas szobormű mögött szélesen terül el a temető sok apró sírkövével. Mi tagadás, csak nagy-nehezen tudtam elnyomni egy-egy mosolyt, miközben a feliratokat olvastam.

— *Szeretett Emmym emlékének, 1889 április 12—1900 aug. 3. Há kísérője volt nyomoromnak, egyedüli bá-rátnőm és vigaszom.* — *Lilike, 1879—1900. Huszonegy éves barátunk emlékének.* — *Bijon, 1889 szeptember 3. Egyetlenegy igaz barátom volt. Itt nyugszik.*

És így tovább.

A jobboldali sorkban külön helyük van a ma-daraknak. *Kanári sarkok!*

Az egyik fordulónál emberekkel találkoztunk. Két asszony és egy férfi csomaggal a hóna alatt. Az ember megemelte a kalapját és a batyujára mutatott.

— Egy kutyát hoztunk, igazgató ur kérem. Ehuu van. —

— Jöjjenek az írodába.

Az irodában Harmois ur odaült a nagykönyv elé.
— A neve? —

—
— A kutya neve?
— Bijou.
— Betegség?
— Tüdőgyulladás.

Az egyik asszony felzokog. A tulajdonosnő.
A másik egy szomszédasszony. Kimegyünk újra a sárkerbe, a sírásó is velünk jön. Megássa a sirt, bele-teszik a kutyát, leöntik oltott mésszel és ráhantolják a földet. Az asszony keservesen zokog.

— Nagyon szerette ugy-e? — kérdi Harmois ur.
— Óh uram! — feleleli tudokolva, — hiszen ő is szeretett minket. Tizenegy esztendőig élt velünk. És hogy nézett rám még tegnap! . . .

Az ura vigasztalta.
— Ne sírj no! Hiszen itt marad, nem szokik meg. Vasárnapokint majd kijövünk hozzá!
És én szégyeltem magam, hogy nem tudok mo-solyogni.

F. J.

FŐVÁROS.

(*) **Istenes vetélkedés.** A főváros és a rendőr-ség között ismét konfliktus támadt. A konfliktusnak ezuttal igen becses az etikai értéke, mert a vetélke-dés oka imádság. Ugy történt a dolog, hogy Goldstein Simon folyamodott a hatodik kerületi előjárásához, hogy a Gyár-utcában zsidó imaházat nyithasson. Az előjárás nem engedte meg az imaház megnyitását, mert a folyamodó nem me lékelte kérelméhez a kul-tuszminiszter által előírt hítközszégi engedelmet. Goldstein mindazonáltal megnyitotta az imaházat, ami ellen a zsidó hítközszégi panaszt tett az előjáráságnál. Az előjárás erre árt a rendőrséghez, hogy ha más-ként nem, hát karhatalommal csukja be az ideig-lehes imaházat. Am a rendőrség, hivatkozva arra, hogy a felszólítást nem kapta meg idejében, nem volt hajlandó a közbelépésre, amire az elő-ljárás egyik tisztviselőjét küldte el, hogy az szó-lítsa föl Goldsteint és az imádkozó zsidókat a tá-rozásra. A felszólításnak nem volt eredménye még akkor sem, a mikor az előjárásági tisztviselő a rend-őrségtől kért két rendőr asszisztenciájával megismé-telte. A tisztviselő fölhiatta erre a rendőröket, hogy őrítsék ki a templomot és e felszólításra a rendőrök egyszerűen eltávoztak. Erre a tisztviselő is eltávozott az imaházból és jelentést tett az esetről az előjár-áságnak, amely arra kéri a tanácsot, hogy intézkedjék. A tanács elhatározta, hogy fölír a belügyminiszterhez, tegyen valamit a rendőrségnek a főváros hatóságaival való türethetetlen magatartása ellen. A miniszter fogja most már beszűntetni az istenes vetélkedést, mert megkezdődhessék az újabb, az istentelenebb. Mert imádságon ritkán lehet hajbakapui.

(*) **A katonaság és a főváros.** Állandó a pa-nasz, hogy a katonák gyakorlatozás közben folyton letiporják a főváros útjait. A főváros hiába írt át a katonai hatóságokhoz, föl a hadtestparancsnoksá-gig, nem használt semmit. Most azonban, hogy a ka-tonaság a nagytényi legelőt gyakorlóterének használja, a főváros úgy segít magán, hogy a szomszédságban levő területeit vasdróttal kerített el.

A béka és az omnibusz.

— Tanulságos két történet. —

A városligeti tavat — mint min-den őszszel — most is lecsapolják.

I.

Egy egyszerű kis béka mondja,
Kinek nem volt még sohse gondja.

E monológot:

Az én tanyám egy tó

A tó.

Amelyhez ninesen fogható.

Itt künn van a Városligetben,

Hová sok ifjú s lány killeben

Estén nyhét osztó nyárnak;

S ha barátjai a hinárnak

Bérelnek egy kis csónakot

Amelyért mindenki fizet

4×10-et

Füllért óránkint t. i.

S tehetnek olyant, ami illik

A osündes estén

S mi nem illik!

De ha a darvak útra kelnek

S itt csak a békák énekelnek,

S azok, kiknek kedvük telik,

Igazán, az ősz itt lelik:

Várjuk akkor a birt mi már,

Ilyenkor ugyan mást ki vár?

— De sok a tóban a hinár!
— Le kell csapolni!

S mi békák szoktunk meglakolni,
Azért mert jól nem tisztogatnak,
S vállalkozóknak
— Sohsem jónak —
Könnyű s dús keresetet adnak . . .

MORÁL:

A béka semmi,
Vállalkozónak jó csak lenni.
Annak csak rossz jut ki a kárból is
S ezt hinár rántja ki
Még a
Hinárból is!

II.

A Fővárosi Közlekedési Vállalat azt kérte a tanácsot, hogy az omnibuszokat ne 8, hanem 9 percnyi időközökben indíthassa.

Miről zengett már rég az ének?

Az, amit rejt e szép történet:

Az omnibusz!

Azt mondja az a vállalat,
Amely a korral nem halad:

Ezek a sárga nagy szekrények,
Amelyekben ninesen hiány,
Vén esontú roskatag legények
S döcögnek ők buzgón szegények,
De mindig publikum híján
Ezek a sárga nagy szekrények.

Vén esontú roskatag legények
Kiken nem fog idő foga,
Védik őket ősi erények,
S azért maradtak ők szerények,
De úgy-e van még más oka?
Vén esontú roskatag legények!

S döcögnek ők buzgón szegények
S a Tanács azt hiteli tán,
Hogy ők a 8 perctől nem félnek?
Pedig ők 9 percet kérnek!
Se kérésből ők el nem térnek
Míg Rudnay a kapitány . . .

A Tanács ezt meghallgatta

S következő

Mély és okos váaszt adta:

A karaván mindig halad,

Az omnibusz az nem halad

S a 8 perc mindig 8 marad . . .

MORÁL:

A vállalat 8-et kér,

A Tanács 8-tól el nem tér

S az omnibusz

Tíz percig tart, amíg megindul . . .

Pont.

SZÍNHÁZ. ZENE.

** **Francoillon.** Dumas problémás drámái közül szerkezet, fölépítés dolgában talán mégis *Francoillon* a legbrilliansabb. Ennek a darabnak a vonzó ereje nem csökken a Nemzeti Színházban. Bizonyosság volt rá a mai előadás is. Nem tudom, bányadikszor adták ma este (talán hatvanadikszor) és a nézőtérben jóval többben voltak, mint a *Tekelőtő apa* negyedik előadásán. Az igaz, hogy Dumas szellemén kívül *Márkus* E milia rendkívül érdekes játékában rejlik a darab nagy vonzó ereje. *Márkus* Emilia ebben aszerrebben az ő asszonyt és a nagy dámát, a természetes, egészséges erőt és a modern idegességet csodálatos bravúrval végíti. Ma este *Smithét* a még mindig beteg *Hevey* Laura helyett *Szacsavagné* játszotta, finoman és kedvesen. Az en-semble nem mondhatnám tökéletesnek. A könnyű, természetes társalgás hangja helyett túlzás ríktő színe-zés, örökös deklamálás uralkodik ezen a színpadon. És milyen frizurák, milyen kabátok, milyen járás-keles egy arisztokratikus párisi szalonban. A néző-térnek ma illusztris vendége volt: *Walter Crane*, aki fiával és nejevel egy földszinti páholyból nézte az előadást. A híres angol *Márkus* Emilia kedvéért ment a színházba, akivel tegnap az Operában ismerkedett meg s aki ma este nemzetiszín szalagos gyönyörű bokréttát küldött az angolok páholyába. (A. E.)

** **Operaház.** Ma fejteke be kilenc estére terjedő vendégzereplését *Dippel* András német tenorista *Lohengrin* címszerepében, amelyben annak idején meg-kezdte. *Dippel*, aki a Grál-lovagon kívül még, mint *Raoul*, *Rhadames*, *Foast*, *Don José* és *Tariddu* lépett föl, nem aratta nálunk azt a hatalmas sikert, amely két vi-ágérsz fenomenális tenoristájának — amint őt az

előzetes reklám izléstelenül elnevezte — kijárt volna. Mindenesetre azonban olyan művészzel ismerkedtünk meg benne, aki izlés, egyéniség, énekművészet és ala-kítás dolgában föltétlenül előkelő, de a kinek orga-numából hiányzik a csillogó ére, a fény, a melegség. Igazi német Wagner-ének, aki megérdemelte azt a babérokoszort, amelylyel tisztelői elbucsuztatták.

(— ly.)

** **San-Toy.** Valami roppant láz előzthette meg s Népszínház új angol operettjének szerdai bemutató előadását. Ezzel kell magyarázni bizonyos szertelen-ségeket, amelyek nagyra nőttek az izgalmas estén a színpadon is, a nézőtérben is. Az ilyen bemutató, amelyiken mindenki nervózus, színész, igazgató, de-korátor, világosító és istenen, még az újságíró is, aki végre sincs fából, nem is lehet igazságos mértéke egy darab sikerének. Az emberek nekítüzesednek né-mely premiére-estén, bökzeüek is, fukarok is, paza-rolnak és zsugoriskodnak egyszerre, szóval nem rendesek ők, sőt kicsit hamisak. Másnap azután jönnek a különvélemények. Ez is azok közül való. A *San-Toy* mai második előadására is zsu-tolóság megtelt a nézőtér. Meg fog telni még sok-szor, habár az igazság az, hogy a publikum va-lami nagyon nem megededett fel, jóízűt nem ka-cagott egyet se, és ha tapsolt is sokat, dalt, táncot nem ismételtetett, csak a *Fedák Sári* és a *Kovács* Mi-hály groteszk számai. A Népszínház előadásait va-lami hagyományos lomhaság, valami emésztő lassúság rontja. Miért, hogyan — erről sokat lehetne is, ke-llene is beszélni. Természetes, hogy ebben a színpadi fényesség és dekoratív bőkezűség mellett is ámos levegőben az a téktelen, gondtalan, felhőtlen jókedv, ami a *Fedák* kisasszony játékából, táncából kiárad, mód nélkül eltűnik és nemcsak a kelleténél látszik többnek, de a maga valódi summájánál is. E sorok írója nagy gyönyörűséggel nézi a kisasszony ka-cagó vidámságát, roppant ötletességét. Es ami szertelenség benne netán volna, a fiatalságának örömet megbocsátom. Különbön megvallom öszin-tén, én nem láttam benne egy hajszálnyi ren-detlenséget se. Lehet, hogy tegnap volt. De bizo-nyos, hogy ma jól esett, édes volt és mindenekfelett sikeres mindaz, amit csinált. Így appreciálta az egész közönség, amely intenzív és mély tapsokat — ezt leg-alább a mai est után, amelyet elejétől végéig a színházban töltöttem, konstataálni kell, — csak *Fedák Sárinak* és *Kovács Mihálynak* juttatott. Ez így volt ma. Akár meg is esküszöm rá. Persze a diszkrétció: — ez roppant nagy kérdés. Lehetne róla disszertálni tekintélyes hasábokban. De végre is a kritika egy napon egy ember véleménye. Nem is kívánom hát, hogy a mai nap megkorrigálja a teg-napit, csak több kollegámmal szemben, akinek a vé-leményét együttesen és külön-külön is nagyon res-pektálom, meg akarok írni annyit, hogy a fent tisztelt khinai daljáték nem alkalmas arra, hogy a *Dudley* szobaleány szerepe öletéből a szubrett-diszkrétciónak kodexbe még különben se foglalja törvényeit tisz-tázzuk. Ebben az operetben a khinai császárnak a hasába vágnak, sokszor vágnak a hasába, a *Dudley* kisasszony egy kölni víztől részeg khinai inas-sal fejest táncol keresztül napernyón, valami papir esodába is bebujnak és egyet járnak ők ketten, szó-val rettentő örültségeket mivelnek a szerepük paran-csára és diszkrétéknak kellene lenniök. Ja, azt nem lehet. Sőt isten mentsem, hogy unalmasak lettek volna. Es ha csak egy hajszállal mögötte maradnak an-nak, amit a szerepük keretében ma csináltak már azok. No, nincs gyászosabb látvány a szomorú mókázásnál. És az angol táncoperett esekélye-sedik, élvezhetetlen, hülye és gyilkosan altató, ha a színész határtalan jókedve nem tudja a gyakran gonderthelt és majdnem mindig kopasz nézőt magával ragadni. Lehet különben, hogy *Fedák* kisass. ony tegnap elvettette a mértéket. De akkor fényes talen-tum, mert tegnapról mára annyit tanult, hogy legalább ennek az operetnek a levegőjében már semmit se szabad az alakításából lealkudnia. Ilyenformán hason és szerenese neki a szívet, amelyet kétségkívül a jóakaratt alkalmazott vele szemben. Igen szép, finom, bájos *San-Toy* volt ma is *Kéry* Klára, kifogástalan mandarin volt *Németh* József. Belépődala jellemzetes-ségével és egyszerűségével hatott. (—)

** **Olvasópróbák a Vigszínházban.** A *Vigszín-házban* holnap tartják meg *Meilhac* és *Halévy* darabjá-nak, *A kis mamának* az olvasó próbáját. A darabból, amelyben *Csillag* Teréz először fog bemutatkozni a *Vigszínházban*, legközelebb megindulnak a színpadi próbák is. Ugyancsak a napokban lesz *Cavalotti*: *Énekek éneke* című egyfelvonásos drámájának az olvasó próbája, amely *A farkas* (La lupa) című *Verga*-féle darabbal együtt fog bemutatásra kerülni a Vigszínház legközelebbi ujdonsága gyanánt.

** **Zaza premierje.** *Leoncavallo*: *Zaza* című új dalművének, mint olasz újságok írják, november 5-ikén lesz a bemutatója a *milanoi* Scalában.

**** Színművészeti kiadások.** A jövő évre előirányzott állami költségvetésben a színművészeti rendes kiadásokra előirányzott összeg: 826.600 korona, 30.000 koronával több az ideinél. A többet, mint a költségvetés indoklásában olvassuk, az Operaház zenekari és igazgatói vezetésében bekövetkezett változások, továbbá az újonnan szervezett országos színészi felügyelői állás javadalmazása s a vidéki magyar színészet segélyezésére előirányzott hitel fölemelése idézte elő. A 826.600 korona rendes kiadás egyes tételei a következők: Az Operaház állami javadalmazása 496.000 korona (az idén 484.000 korona volt), a Nemzeti Színház állami javadalmazása 124.000 korona, a Nemzeti Színház nyugdíjintézetének segélyezése 28.000 korona, a kolozsvári Nemzeti Színház állami segélyezése 40.000 korona, a budapesti nemzeti színház alapok jövedelméből a színház segélyezése 54.600 korona, a Magyar Színész-Egyesület segélyezése 10.000 korona, a vidéki magyar színészet segélyezésére 74.000 korona (az idén 56.000 korona volt). A rendkívüli kiadások összege 28.400 korona, megkegyezik a folyó évre előirányzott summával. Ebből 6000 korona jut az Operaháznál alkalmazandó magyar énekesek és énekesnők kiképzésére szolgáló ösztöndíjakra és 22.400 korona beruházásokra, illetve az Operaházban 198.000 korona költséggel létesített villamos berendezés megvalósításának ötédi részletére. Ezekkel a rendkívüli kiadásokkal együtt a kiadások főösszege: 855.000 korona, amelyvel szemközt a rendes bevételek rovatában 54.600 korona van, mint a nemzeti színházi alapok jövedelméből származó főösszeg.

**** A Népszínház jubilaris díszelőadása.** A Népszínház október 15-én, mint már megírtuk, jubilaris díszelőadással ünnepli meg a színház megnyitának negyedszázados fordulóját. A jubilaris díszelőadásnak értesülésünk szerint a következő programja lesz:

1. Mosonyi: Ünnepi zene.
2. Prolog: Ábrányi Emiltől.
3. A csikós egy felvonása Blaha Lujzával.
4. A bégja csikó néhány jelenete Küry Klárával.
5. A városi kenőgye egy felvonása Hegyi Arankával.
6. A falu rossza egy felvonása Blaha Lujzával.

**** A kolozsvári nemzeti színház kegyelese.** Boldogemlékü Erzsébet királynéknak köszönheti a kolozsvári nemzeti színház azt, hogy három évtized óta anyagi gondok nélkül teljesítheti nemzeti misszióját. A nagy királyné harminc esztendővel ezelőtt maga utalványozta ki magánpénztárából szubvencióját, amely csak halála után ment át az állami költségvetés terhére. A színház most úgy akarja leróni halálját felségjé jövevénye iránt, hogy szobrot állíttat emlékének a kolozsvári teltgyárba vezető Erzsébet-ut egyik pontján. A szobor-alap javára a színházban egy dalművet adnak elő, amelynek dirigálására gróf Zichy Gézát kérték fel. Azonkívül nagyszabású bált is rendez a színház a kegyelese célra. Ez ünnepi előadásokat minden évben megismétlik, mindaddig, míg a kegyelese terv megvalósul.

**** Sandrock Adél az An der Wienben.** Sandrock Adél, akinek a Burg-színházról való távozásának idejében nagy port vert fel, most a bécsi An der Wien-színházban vendég szerepel — tíres padok előtt. Hiába, leghamarabb lelejt a világ a — színházi érdekességeket.

**** A betiltott Ibsen.** A londoni rendőrség betiltotta Ibsen *Kísértetek* című drámájának az előadását. Miután a fennálló társadalmi rend ellen egy szóval sem izgat a darab, alighanem erkölcsi kihágásnak minősítette a cenzura, amely különben Angliában csak oly szeszélyes, mint mindenütt. Így például ugyanaz a cenzura nyugodtan tűrte, hogy egy londoni színházban hónapokig zsufolt házak előtt adják *Sardou: Thermidorját*. Franciaországban betiltotta a kormány a Thermidort. Vagyis a köztársaságban nem szabad revolucionárius darabokat adni, a királyságban ellenben igen. Aki ezt érti, az cenzornak született.

**** Edmond Rostand új darabja.** Edmond Rostandnak, a *Cyran de Bergerac* és a *L'Aiglon* szerzőjének új darabja elkészült. Címe: *La Samaritaine*. Előadásának ideje nincs még meghatározva.

**** A Városligeti Szinkömben** holnap, pénteken este a *Megváltó* című bibliai dráma kerül színpadra tízed-szer. Az előadás este 6 órakor kezdődik.

**** Hangverseny a Telefon Hírmondóban.** Házi hangversenyt rendez ma este fél 9 órakor a Telefon Hírmondó, hogy előfizetőinek az est egyhangúságát fűszerezze. A hangverseny, melyet Rákosi Sándor színhakadémia növendékeinek előadása tölt be, a következő számokból fog állni: 1. I. Pastoralé Bizet, II. Bergerettes előadja: Réffly. 2. Duett a Bababól éneklékány Stefánia és Végő Gizella. 3. Dal, éneklékány Végő. 4. Gounod Romeo et Juliette előadja Vidor Laura. 5. Walzer Tadolin előadja Jambor Ilona. 6. Keringő a Gésák című operettből éneklékány Stefánia. 7. Dalok a Kis szökevényből éneklékány Haidt Margit. 8. Dal a Talmi hercegnőből éneklékány Kiss Mariska. 9. Belépő a Madarászóló éneklékány Végő Gizella. 10. Belépő a Bababól éneklékány Kiss Mariska. 11. Rákosi Jenő: Gyilkos levél monológ, előadja Polgár Ilona. 12. Keltetőm előadja Kacsány Viola. Az egyes számokat zongorán Hermon Aranka, az intézet kitűnő tanárja fogja kíséren. — A hangverseny után érdekes híreket olvastat fel a cselekvő újság szerkesztője, azután pedig 11 óráig Zoltai Mária cigány muzikája lesz hallható, melyet az Ernye kávéházból közvetít a Hírmondó.

Színházak nappal.

Budapest, október 11.

A ma délután kerekedett északi szél alighanem meghozta a szeont. Az emberek valahára legyűrűt kabátgallérral járnak az utcán és figyelemre méltítják a hirdető oszlopokat: mert hiába, amíg meleg van, kötéll kell fogni a közönséget, vagy legalább is szabadlegyűl. Dél előtt még meleg idő járt; a színészek kiűn sütkéreztek a színházak előtt, az ügyelő az udvarról vagy az utcáról szőlítgatta be őket a próbára.

A Wesselényi-utcában megható kis jelenet játszódott le a Magyar Színház „kis kapuja” előtt; a kisereglett színészek becsületes örömmel ölelgették össze-vissza Rózsbegy Kálmánt, akinek a pesszimisták már majd hogy halála hírére nem keltették. Szegényt majd szétépték, kiáltozta is, hogy:

— Ne izéljetelek no! Letépték a ruhámat, úgy is csak egy fittyeg rajtam!

Megfogott egy kicsit; hat-nyolc hétig még pihennie kell, pedig olyan éhesen nézte a színházat, mintha már estére játszani akarna. Reggel érkezett Abbaziából, délelőtt tizenegyre már ott volt a színháznál és karonfogott sorjába mindenkit, tudakolta, mi újság, ki játszik az Angot-ban, hát ez hogy esz, hát az hogy volt? Ragyogott a szeme, mintha lázban volna. És bucsuzni kijelentette:

— En csak itt győzölök meg, nekem színház kell! Legalább hozzá szagolok. Jobb idő oda lenni sincs; hisz ez kővára. Megyek napkurát tartani a ligetbe!

Sziklai, aki mióta a Koldus és királyfit hirdetik a színházok, reggeltől estig izgatottan lesi a barometert utána kiáltott:

— Az szincs ingeny; én fizetek a te napkuráért győzöljéket; a kutya se jön a színházba.

A háta mögött egyszerre csak megszólalt egy vékony hangocska:

— Hát én kutya vagyok?

A fia volt.

Bent a színpadon Angot asszony leányát próbálják az új primadonnával: Szoyer Ilonával.

Állata örzeni négy alabárdost,
Lélek az ajtón se be, se ki...

Még a legbenfentesebb embernek is tillos a belemenet az igazgató féltve őrzi a titkát; azt akarja, hogy egyszerre pattanjon ki a csodagyerek. A nagy nyilvánosságra mindössze annyi szivárgott ki az új primadonnáról, hogy feltűnően hasonlít Küry Klárához. És tagadhatatlanul hasonlít; mikor tegnapelőtt megjelent a Népszínházban a San-Toy főpróbáján, valahány látósok csak volt a nézőtérben, mind rászegződött. Rögtön megismerték, hogy ő a Küry alter egoja. Ugyanaz a mosolygó, gömbölyű arc, ugyanaz a mosolygó tekintet, a csökgördőske az állán, még a kacagása is szakasztott a Küry Kláráé.

A főpróba közönsége rögtön ki is mondta az ítéletet:

— Csinos! — Majd meglátjuk, mit tud? Majd meglátjuk.

A Népszínház tájékán csak a San-Toyról esik szó. Ma reggel összesereglettek a tagok a keresési-uti kis kapu előtt és megindult a szörnyű megszárlás: a *kritikák kritikája*. A nagy zsvajból csak egyes lapcimek hallatszottak ki olykor, meg egyik-másik kritikus neve. Mindenki védett és mindenki szidott valakit. Ha a színészek minden premier után lapot adnának ki és kritikát írnának a megjelent kritikákról... Nemsokára nem volna épkezláb színész és épkezláb kritikus Budapestben és minden vívomester palotát építené. Szerencsére ilyen lap még nincsen és a színészek csak szóval mondják el a véleményüket. Hanem azt azután alaposan.

A Vigaszínház mostanság komoly darabokra készül, amelyekben a vigjátéki személyzetnek nincs dolga. Kiűn mekázik hát a színpadi beáró előtt.

Ma reggel lélekzakadva érkezett meg Szerémi Zoltán.

— Baj van gyerekek, nagy baj!

Azzal előkeresett a zsebéből egy sátoralja-ujheli újságot, és felolvasta belőle, hogy az ottani új színgazgató Halasi Béla azt igéri a n. é. közönségnek, hogy műsorából a modern francia színműirodalmat, különösen pedig a Vigaszínház darabjait kirjára.

— Jézus Márám, kiáltotta kétségbeesetten Hegedűs Gyula, — mit szól majd ehhez Feydau.

A Nemzeti Színház Hajó Sándor darabjára az Éjféli utánra készül.

A nagyon fiatal szerző kétségbeesetten kér mindenkit, hogy ne dicsérjék a darabját, mert majd annál

nagyobbat bukik — ha bukik. Ezt minden szerénysége ellenére ő is hozzátészi.

Ma délelőtt különben Zilahi Gyula kiadta az utját egy gyereknek, aki hetek óta ott kódogor naponkint az udvaron. Valami rajongó iskolásfiú szajátva bánta a színészeket, alighanem a helyett, hogy hitán-órán lett volna. Zilahi ma végre megkérdezte a házmestert, hogy kit keres és kiküldte.

Vizvári rá szólt:

— Mit bántottad azt a gyereket? Lehet még abból jobb színész, mint te vagy!

Zilahi gyorsan visszavágott:

— Hiszen azért dobtam ki!...

— ts. —

EGYESÜLETEK.

(A Műbarátok Köre) ma délután 5 órakor tartotta a Zenekadémia dísztermében ez évi rendes közgyűlését, gróf Dessffy Aurélné elnöklte alatt. A megnyitó beszéd után dr. Szendrői János titkár a kör tíz éves működéséről számolt be, kiemelve, hogy az egyesület ez idő alatt csaknem 300.000 koronát fordított kulturális célokra. A kör pénztári készlete jelenleg 10.000 korona. Elhatározták a *Magyar Műkincsek* III. kötetének kiadását, s szerkesztéséve dr. Szendrői titkár bizták meg. Gróf Dessffy Aurélné helyébe, aki akadályoztatása miatt lemondott elnöki méltóságáról, egyhangulag gróf Batthyány Lajosné választotta meg a közgyűlés. Alelnökök lettek gróf Apponyi Albert és gróf Andrássy Tivadar, titkár dr. Szendrői János, pénztárnok Hász Kálmán, ügyész Benkő Kálmán. A régi választmányi tagokat újra megválasztották.

(A Nagypénteki ref. Társaság) ma választmányi ülést tartott. Hegedűs Sándorné védnök mondotta a megnyitó beszédet, melyben örömmel jelentette, hogy ez az utolsó gyűlés az intézeti haz megnyitása előtt. Dr. Kiss Aron elnök jelentette, hogy a kamarateremben épült gyermek-otthon berendezése kézen van; harmadik növekedés már tel is vétetett; az *ünneplés megnyitás e hónap 19-én délelőtt 11 órakor lesz*; az *ünneplés Szell Kálmán miniszterelnök jogja képviselni*, akit Budaörsön Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye kiűldöttsége a főispán vezetése alatt üdvözöl. Az előkelőségek közül sokan megígérték megjelenésüket. A budaörsi intézet telkének lejtős részén, nagy királynéknak emlékére Erzsébet-lákat fogtak ültetni.

SPORT.

Őszi löversenyek.

(Tizenegyedik nap.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 11.

Ma reggel még augusztus volt Budapestben délután már hideg szél, olyan őszi idő amilyen rendszerint szokta a városi Leger-meetinget. De mert eső nem volt, a hideg dacára is elég nagy közönség nézte végig a mai kis versenyeket és az őszi diadal, amely csakugyan nevéhez való környezetben, fűz és embertömeggel közti s irtóztató szélben folyt le. Mig tavaly a papirtip *Leader* nyerte meg az újon alkotott őszi díjat, most óriás meglepetés történt benne, mert sem *Hamlet* sem *Lili*, sem *Dreyfus*, még kevésbé *Chryseis* lett a győztes, hanem *Catcher*, a Totalizátor handikap favoritja, mely pár nappal ezelőtt helyzetlenül futott a 2500 méteres versenyben. Ugy látszik, a 2000 méter sokkal jobban megfelel neki, mert elég szépen nyerte a versenyt a remekül felnyomuló Dreyfus ellen, melyet *Kartal* és *Chryseis* követett.

Catcher győzelmére, mely különösképpen első nyert versenye az idén a Henckel-istállónak, 29-szeres pénzt fizetett a totalizátor. A Henckel színek az utolsó versenyben is diadalmaskodtak *Malice* segítségével, mely nagy meglepetésre igen nagy, de kevésbé jó handikap társaságot vert könnyen. Aki a kabalák iránt érdeklődik, annak nem érdektelen tudnia, hogy egy *Catcher*, mint *Malice* 11-es számuak voltak.

Morgan ma ismét nyert két versenyt, egyet *Kalauzen* holtversenyben a lovászyerek Morgan-ával, a kis Mándival, aki *Schredjónit*z lovagolta félgözelemre. Másik győzelmé *Vietrossen* volt, melyre négyes mezőnyben három és félszeres osztléket fizetett a totalizátor. A jeles amerikai jockey diadalát jelentette az első futásban *Szöbölödinek*, Rohonczy Gida lovászyereknek győzelmé *Du naron*, aki most már szintén amerikaián lovagol maga Morgan tanítjára a hálás mesterségre.

Mint érdekes dolgot még csak azt jegyezzük meg, hogy néhány sportsman mozgalmat óhajt kezdeni s kezd is már a tekintetben, hogy az amerikai jockeyk ki legyenek zárva versenytereinkről. Ennek az óhajtatásnak az oka, hogy az amerikaiak jobban lovagolnak s így nem egyformák a chanceuk, az angol szokékkal szemben. Reméljük, hogy ezek az urak csak tréfálnak, mert a hogyan Anglia nem tesz ki-

fogást az amerikaiak ellen, pedig az angoloknak csak nagyobb érdekük van köcsök, ugy ezek az urak is nyugodjanak meg az amerikai szokéknak a jelenlétében, — legfeljebb ők is szerződtesse nek maguknak amerikai lovasokat. Van elég ott a tengeren túl. Örüljünk neki, hogy Morgan itt van, azóta realisak kezdnek lenni a versenyek, mert van legalább egyetlen egy tan a turion, amely ritkán esal: az, hogy azt a lovat kell fogadni, amelyet Morgan ül, feltéve, ha annak a lónak csak parányi kilátása is van a győzelemre. A napokban érkeznek meg a másik amerikai, Eddie Jones is, de jövő évre lehetőleg már 4—5 amerikai szokéknak lesz.

A mai eredményeket itt adjuk:

I. Eladóverseny. Távozás 1600 méter. Díj 2000 korona. Schosberger L. Du nurja (Szöböllődi) első, Megaera (Imre) második, Antonus (Csuvár) harmadik. Itélet még Barátom és Cocker. Itélet: Biztosan nyakhozszal első, hat hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 41. Helyrelogadások: I. 50: 118. II. 50: 134.

II. Nyeretlen kétévesek versenye. Távozás 1400 méter. Díj 3000 korona. Dreher Antal Kalauerja (Morgan) és Szemere Miklós Schwajdnitza (Mándi) holtversenyben első, Verita (Hyams) harmadik, futott még Bezigue, Kevély, Sötét, Agric, Allegro. Itélet: holtverseny az első helyre, hat hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 10 (Kalauer), 10: 24 (Schwajdnitz). Helyrelogadások: 50: 68 (Kalauer), 50: 82 (Schwajdnitz) és 50: 128 (Verita).

III. Őszi ötj. Távozás 2000 méter, díj 8000 korona az elsőnek. 1500 korona a másodiknak. 500 korona a harmadiknak. Gróf Henckel Artur Catoherja (Southey) első, Dreyfus (Adams) második. Kartal (Bulford S.) harmadik. Futott még: Lili, Charmer, Hamlet, Kisasszony, Jablanica, André, Prodigé, Da capo, Culture, Chryseis. Itélet: Küzdelem után egy fél hosszal első, 1 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 290. Helyrelogadások: I. 50: 314. II. 50: 140. III. 50: 120.

IV. Kétévesek eladóversenye. Díj 1000 korona. Távozás 2000 méter. Gróf Esterházy I. Kamamelise (Imre) első, Sporting Lady (Laznik) második, Garany (Szöböllődi) harmadik, aztán Rose S., Szeküi Néha-Néha, Rayon Strohieur. Szemrevaló. Itélet: 3 hosszal könnyen első, 1 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 30. Helyrelogadások: I. 50: 70, II. 50: 74 és III. 50: 104.

V. Nyeretlen kétévesek eladó-handicapja. Távozás 900 m. Díj 2000 korona. Dreher J. Victresse (Morgan) első, Mr. John (Black) második, May's Slave (Barker) harmadik, futott még Illaberek. Itélet: 6 hosszal igen könnyen első, 8 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 33, helyrelogadások: I. 50: 82, II. 50: 120.

VI. Welter-Handicap. Távozás 1000 méter. Díj 3000 korona. Gróf Henckel A. Mailoe (Huxtable R.) első, Round the corner (Southey) második, Bence (Poole) harmadik, futott még Berceuse, Felleg II, Illusion, Hardy, Tippu-Tipp, Tiamo, Domi. Itélet: 2 1/2 hosszal könnyen első, 3 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 94, helyrelogadások: I. 50: 154, II. 50: 156, III. 50: 88.

Nyiltér.

TILLER MOR és TARSÁ

cs. és ktr. udv. szállító új és fényes

EGYENRUHAKÉSZÍTŐ-ÜZLETE

Budapest, Váci-utca 35. az új hídk közelében

MEGNYILT

Régi tisztok Károly-kasszára is tiszben maradt.

Sz 616- ELSŐ MAGYAR ÜVEGYÁR

részvény-társaság.

Budapest, V. Ferenc József-tér 8. (Béla-n. sarkán.)

Kristály asztali készletek.

Gyárunk az üvegzészetet a királyi várpalota

részére is szállította.

Arzorgákat kívánatra bérmentve küldünk.

A társadalom

Kitünőségei

főurak, országgyűlési képviselők, magasabb állami hivatalnokok, tanárok, ügyvédek, orvosok és mindazok számára, a kiknek társadalmi állása körülülhetetlenül teszi a rangszerű megjelenést, ajánlom ruhabérlémet, mely a legjobb és legelőnyösebb ruházatkodási rendszer. 20 év óta ismert jó hírnevem garantált nyújt arra nézve, hogy a legmesszebbmenő és legkényesebb igényeknek elegendő tehessek.

A bérlét két éven belül fizetőd. Kívánatra költségvetéssel és mintákkal szolgálunk.

Ijabb Deutsch Manó

V., Ferenc-József-tér 3. I. emelet

Diana-fürdő-épület.

Newyorki Germania életbiztosító társaság.

ALAPÍTÁSTÓL 1800.

Biztosítékul szolgáló vagyon	110 millió
Évi bevételek	15
Biztosított tőke	380
Eddig kifizetett biztosítások	161

A társaság magyarországi vezérképviseletét a Budapesti székesfővárosi takarékpénztár részvény-társaság irodahelyiségébe

VII. Károly-körút 19. sz. I. em.

helyezte át.
Felvilágosításokat legnagyobb részleggel ad az igazgatóság.

(Az e rovat alatt közöltettek nem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Madrid, október 11. Leridában egy fegyverraktárt fedeztek fel. Több karlistát, kik e városban laktak, letartóztattak.

Uj biborosok.

Róma, október 11. Hir szerint a legközelebbi konzisztóriumban a következők új bíbornokokat nevezik ki: *Gennari*, az inkvizíció ülnöke, *Tripepi* államtitkárhelyettes, *Della Volpe*, a pápa majordomusa, *Talliani* bécsi nuncius és *Martinelli* amerikai apostoli követ.

A román-bolgár konfliktus.

Bécs, október 11. A *Pol. Corr.*-nak jelentik *Szofíából*: A bolgár kormány tegnap *jegyzéket* intézett a szófiai román ügyvivőhöz, amelyben a román kormány adatai alapján indított *bírói eljárás* folytatását *notifikálja* és annak a reményének ad kifejezést, hogy a román kormány meg fogja szüntetni a nem gyanus bolgár alattvalóknak Romániából való kiutasítását, fönntartván esetleges kártérítési igényeit.

Az angol választások.

London, október 11. Eddig 370 kormány-pártit, 143 liberálist, köztük *Dilke-t* és 79 ir nacionalistát választottak meg. A kormánypártiak és ellenzékiek egyenként 29 mandátumot nyertek. *Cainthessban Clark* transvaali főkonzul, az eddigi liberális képviselő, 673 szavazattal megbukott *Harmsworth* liberális jelölttel szemben, aki 1189 szavazatot kapott.

A délafrikai harcok.

London, október 11. Lord Roberts jelenti Pretoriából e hó 10-ikéről: Capmujdennél a Caap folyó hidján egy vasuti vonat kiskilását idézték elő, mely alkalommal három ember életét veszítette, egy tiszt és tizenöt ember megsebesült. Mindnyájan a 66-ik üteghez tartoznak. Azonkívül negyven darab marha elpusztult. Midőn Paget tábornok és a 7-ik dandár tizen-nyolc embere két mérnökisztült később a baleset színhelyére ment, a lesben álló boerok tüzeltek rájuk. Steward kapitány, aki a lövéseket hallotta, negyven emberrel segítségükre sietett. Súlyos veszteségeket szenvedtünk. Steward kapitány és egy ember elesett, Paget tábornok és egy másik tiszt, valamint öt ember súlyosan megsebesült. Egy mérnökisztült és tíz katona fogságba esett.

Civis germanus!

Homburg von der Höhe, október 11. Ma délelőtt a saa burgi régi római Castellum várterén *Vilmos* császár és *Augusta* Viktória császárné jelenlétében ünnepelesen letették a Limes-Muzeum alapkövét. A három kalapácsütésnél *Vilmos* császár a következő beszédet mondotta:

Első gondolatom a mai napon fájdalmas hálával felejthetetlen atyámnak, III. Frigyes császárnak szól. Az ő tettereinek, teremő akaratának köszönheti föl-támadását a saalburgi vár. Valamint a monarchia keleti szélén az ő parancsára újra föltámadt és immár befejezéséhez közeledik az hatalmas lovagvár, amely egykor keletre plántálta a német kulturát, ugy támadt fel hamvaiból fénixmadárhoz hasonlóan a bájos Taunus magaslatain a régi római Castellum, mint Róma hatalmának tanúsága és egy szemé annak a hatalmas láncnak, amelylyel a hatalmas birodalmat körülfogták Róma légiói, amelyek egy római imperátornak, Augustus Császárnak a parancsára ráerősztolták a világra az ő akaratát és az egész világot feltárták a római kultúra előtt, amely mindenek előtt Germániát termékenyítette meg. Azért ezt a követ az első üttessel III. Frigyes császár emlékének, a második üttessel a német ifjúságnak és a jövőendő nemzedékeknek, amelyek itt ebben az új muzeumban meg fogják tanulni, hogy mi a világbirodalom, a harmadik üttessel pedig német hasáuk jövőének szentem, amelynek adja isten, hogy a jövőben fejedelmei és népei egységes együttműködésével dicsőségben és méltóságban oly hatalmas, oly erősen összeforrott, oly irányadó legyen, mint hajdan a római birodalom volt, hogy ami régen a *Civis romanus sum* volt, legyen ezentúl: *Német polgár vagyok.*

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 11. A földmívelési minisztériumban ma anktét gyűlt egybe a mezőgazdasági termékekkel való tőzsdéi határidőüzlet tárgyában.

Bécs, október 11. A mai tőzsdén olyan nyomasztó volt a hangulat s olyan lanyha az irányzat, mint már régen nem. Lépten-nyomon csak kínálattal találkozott az ember s az árfolyamok aránytalanul estek. A krízisszerű hanyatlásnak különösebb okai nem voltak. A baisse középpontjában állottak a vas-műrészevények. Alpesi részvények 16 1/2, prágai vas-művek 40, oseh vasművek 45, rimamurányi 11, búksi szénbányarészvények 44 koronával hanyatlottak és a többi értékpapír is jelentéktelen veszteséget szenvedett.

Bécs, október 11. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 643.50. Magyar hitelrészvény 650.—. Angol-Osztrák bank 271.50. Bécsi bank-egyesület 464.—. Union bank 531.—. Länderbank 407.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 847.—. Lombard 105.50. Eibavölgyi vasut 457.—. Északnyugati vasut részvény 445.—. Dobányrészvény 294.50. Rimamurányi vasut 500.—. Alpesi bányarészvény 405.—. Májusi járadék 97.10. Magyar korona-járadék 90.35. Török sorsjegyek 102.50. Német birodalmi márka 118.22. Napoleon ór 19.27.

Bécs, október 11. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) A hirtelen időváltozás után esőt vártak ennek következtében a forgalom kezdetén vásárlási kedv jelentkezett; ezt elősegítette az is, hogy New Yorkból ismét csekély gyöngyülést jelentettek. Az irányzat a kínálat nyomása alatt lanyha volt, rozs és zab őszre, amely cikkkekben a felmondások kedvezőtlenül hatottak, 5—6 fillért vesztek. Egyebekben részletes javulás állott be s az árfolyamok csak 1—2 fillérral maradtak hátrányban. Tavalyi tengeri szilárd volt. Buza őszre 7.70—7.73, tavaszra 8.20—8.17—8.19, rozs őszre 7.63—7.64, rozs tavaszra 7.84—7.83, zab őszre 5.67, zab tavaszra 5.58, tengeri május—júniusra 5.34—5.36 koronán kelt. A készárki piacon a fogyasztás részvéltensége következtében majdnem teljesen szűntelt az üzlet, később az árfolyamok javultak. Zárlatok maradtak: Buza tavaszra 8.22, rozs őszre 7.67, rozs tavaszra 7.89, tengeri május—júniusra 5.38, zab őszre 5.69—5.70 koronán.

Berlin, október 11. A börzén a deroute meg egyre tart. A vas-és kőszénbányákból kedvezőtlen hírek érkeznek.

New York, október 11. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 10 1/16 (10 1/16). Nov-re 9.89 (9.85). Januárra 9.79 (9.75). New-Orleansban helyben 9 1/16 (10 9/16). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphian 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.10 (1.10). — *Zsir:* Western steam 7.70 (7.65). Rohe és Brothers 7.90 (8.—). — *Tengeri irányzata* tartott. Októberre 46.— (46 1/2). Decemberre 42.— (42.—). Májusra 41 1/4 (41 1/4). — *Buza* irányzata gyenge. Pirok őszi helyben 80.— (80 1/2). Októberre 78 1/2 (78 1/4). Decemberre 80 1/2 (81 1/2). Márcs-ra 84.— (84 1/2). Májusra 83 1/2 (84 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4.— (4.—). — *Kávé:* Iair Rio 7. sz. 8 1/2 (8 1/2). Okt-re 6.95 (7.—). Decemberre 7.15 (7.20). — *Liszt:* Spring Whea. clears 2.80 (2.80). — *Cukor:* 4 1/2 (4 1/2). — *On:* 23.52 (28.87). — *Réz:* 16 1/2 (16 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 11. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.) *Buza* irányzata gyenge. Októberre 74 1/2 (75 1/2). novemberre 75 1/2 (75 1/4). *Tengeri irányzata* tartott. Okt-re 40 1/2 (40 1/2). — *Zsir:* Okt-re 7.20 (7.25). Novemberre 7.12 (7.17). — *Szalonna* short clear 8.40 (8.40). — *Sertészsír:* Októberre 16.— (16.—). Decem-berre —.— (—.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár. Péntek, október 12. — Római katolikus: Miksa p. f. — Protestáns: Miksa. — Görög-orosz: (szeptember 29.) Kiriak r. l., — Zsidó: Tisri 19. — Nap két óra — perckor. — Nyugszik 5 óra — perckor. — A hold két reggel 7 óra 48 perckor. — Nyugszik 10 óra 37 perckor reggel.

Szórakozó helyek.

New York-kávészban minden este nagy katonazene.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Ehm János étteremben Nemzeti Színház épület minden este Banda Marci és fia hangversenye.

Fatszer György étteremben Deák-tér, minden este Schreier begédi-hangversenye.

Somossy Orfeum válogatott műsor.

Ferenosi kávéház. Csöka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tátra kávéház Király-utca Tordajó női zenekarnak hangversenye.

Othton kávéház minden este 8 órakor Banda Marci veje Dajna Balogh Rudi hangversenye.

Hazám kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarának hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

Monopol kávéház Váci-körút 37. minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

Folles Caprice kiváló új műsor.

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Buza' (Wheat) and 'Egyéb gabonafélék' (Other grains), listing various types and their prices per kilogram.

Table titled 'Egyéb gabonafélék' (Other grains) listing prices for items like 'Ross', 'Arpa', 'Zab', etc.

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Table listing settlement dates and amounts for various transactions, including 'Buza októberre', 'Rozs októberre', etc.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table showing official closing prices for wheat, rye, and other goods as of 1 PM.

Délután fél 5 órákor zárult:

Table showing closing prices for various goods at 5 PM.

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsde alacsonyabb árfolyamok mellett indult, később azonban lanyhább hangulat kerekedett tulsulyra külföldi jelentések alapján, minek folytán a zárlat jóval alacsonyabb volt.

A helyi piac csekély forgalom mellett bággyadt volt.

A déli tőzsde, azon hirre, hogy a londoni bank kamatlábfelémzése közzétételén áll és amerikai birekre ellanyhult s igen lanyhán zárult.

A kedvezőtlen irányzat az összes értékekre kiterjedt.

A helyi piac üzletlenn és gyenge.

A valutapiac változatlan.

Az előtőzsde lefelé átrekvő.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 645.25—649.75. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 649.25—654.50. Jelzálogbank 423.—. Leszámitoló bank 425.50—427.—. Rimamurányi vasmű 504.—508.50. Közüti 589.—591.— korona.

A déli tőzsde lanyha.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 652—653.—. Osztrák hitelrészvény 642.25—645.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 647.—649.—. Jelzálogbank 426.—. Leszámitoló bank 425.50—427.—. Közüti 589.—591 korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 90.50—90.90. Salgótarjáni közszénbánya részvény 625.—632.—. Atheneum elővételi jog nélkül 300.—320.— korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 643.—. Magyar hitelrészvény 652.—. Leszámitoló bank részvény 425.—. Rimamurányi vasműrészvény 502.—. Osztrák-Magyar államvasut 647.—. Közüti vaspálya részvény 589.—. Városi villamos vasut részvény 284.—. korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 40.—45.— korona, vörös idei 62.—64.— korona, vörös

erdélyi — korona, vörös bászgi — korona, középszemű — korona, nagyszemű — korona. Disznózsír: budapesti: 61.—61.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona. városi 4 darabos 52.50—53.— korona 3 darabos 53.—53.50 korona. ástölt — korona. Szilva: bőszniai, szokás szerinti minőség 15.25—15.50 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 16.75—17.— korona, 85 darabos 17.75—18.— korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 15.50—15.75 korona, 85 darabos 17.25—17.50 korona. Szilva: szlavóniai 18.—18.25 korona, szerbiai 15.75—16.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén szilárd volt az irányzat, és javult a tegnapi esti frankfurti tőzsdére.

Déli tőzsdén hanyatlott az irányzata berlini tőzsde bággyadsága következtében.

Zárlat üzletlenn, gyenge Berlinre valamivel javult. Az angol bank nem emelte tele a kamatlábat.

Bécs, október 11. (Magyar értékek zárlata). 4%-os aranyjáradék 114.20. Tisza: és szegedi kölcsön sorsjegye 138.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 98.10. Magyar keleti vasuti állami kötvény 116.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 425.—. Rimamurányi vasműrészvény 497.—. Magyar koronajáradék 90.35. 4%-os Magyar földterem. kötvény 89.65. Magyar hitelbank részvény 6.0.—. Magyar nyerceményi kölcsön sorsjegye 163.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 346.—. Magyar kereskedelmi bank 2555.—.

Bécs, október 11. (Osztrák értékek zárlata). 4 2/2%-os papírjáradék 97.—. 4%-os osztr. aranyjáradék 114.65. 1380-ik sorsjegye 131.25. Osztrák hitelsorsjegye 189.25. Angol-osztrák bank 271.—. Bécsi bankkegyesület 464.—. Osztrák-magyar bank 1098. Déli vasut 105.50. Dunagőzhajózási részvény 747.—. Dohányrészvény 294.—. Császári és királyi arany 114.6. Német bankváltók 118.20. 4 2/2%-os ezüst járadék 96.65. Osztrák koronajáradék 97.30. 1864-iki sorsjegye 196.—. Osztrák hitelintézeti részvény 642.50. Unionbank 530.—. Osztrák Landerbank 406.50. Osztrák-magyar államvasut 647.—. Elbavölgyi vasut 457.—. Alpesi bányarészvény 404.—. 20 frank. arany 19.27. Londoni váltóár 241.97. Bécsi Tramway Litt A. 262.—. Bécsi Tramway Litt B. 259.—. Lípót kohó —. Az irányzat gyenge.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 11. (Tőzsdei tudósítás). Arra a jelentésre, hogy Belgiumban először szénajánlatok vannak a Rajnavidékéről és Vesztfáliáról, továbbá arra a hirre, hogy Oroszország a vasuti felszerelésre való anyagot a beföldön szándékozik beszerezni, a kohó és bányarészvények mind bággyadtak voltak, aminek végül az amerikai vaspiece helyzetéről szóló ellentmondó hírek is hozzájárultak. Bankok nyomottak, vasutak ingadozóak, belföldiek bággyadtak a dortmund-gronau és a lübecki vasut szeptemberi bevételeinek csökkenésére. Járadékok nyugodtak. Később a bányarészvények kissé javultak. Magánleszámitolási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, október 11. (Zárlat). 4 2/2%-os papírjáradék —. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 96.90. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 90.40. Osztrák-magyar államvasut 137.90. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84.50. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.10. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 168.90. Altaianos villamosági Edison 210.—. Gelsenkircheni 180.40. Laura-kohó 190.—. 4 2/2%-os ezüstjáradék —. 4%-os magyar aranyjáradék 95.50. Osztrák hitelrészvény 200.80. Déli vasut 24.50. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.25. 4%-os új orosz kölcsön 98.30. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 93.90. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 149.30. Harpeni 171.80. Az irányzat javult.

Berlin, október 11. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom 4%-os magyar aranyjáradék 95.50. Magyar koronajáradék 90.40. Osztrák hitelrészvény 201.—. Osztrák-magyar államvasut 137.90. Déli vasut 24.50. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.25. Buschtiehrbrádi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, október 11. (Zárlat). 4 2/2%-os ezüstjáradék 96.—. 1860. sorsjegye 132.50. Déli vasut 24.75. 4%-os osztrák aranyjáradék 97.50. Osztrák hitelrészvény 201.10. Osztrák-magyar államvasut 137.50. Olasz járadék 93.70. 4%-os magyar aranyjáradék 95.70. Az irányzat szilárdabb.

Frankfurt, október 11. (Zárlat). 4 2/2%-os papírjáradék 96.30. 4%-os osztrák aranyjáradék 97.10. Osztrák koronajáradék 90.40. Osztrák-magyar bank 121.—. Déli vasut 24.50. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.62. Bécsi bankkegyesület —. Villamos részvény 123.50. 3%-os magyar aranykölcsön —. 4 2/2%-os ezüstjáradék 96.25. 4%-os magyar aranyjáradék 95.30. Osztrák hitelrészvény 200.80. Osztrák-magyar államvasut 137.—. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóár 844.83. Párisi váltóár 813.83. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 208.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, október 11. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Árfolyamok januárra. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 201.10. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut 24.75. Osztrák aranyjáradék —. Olasz járadék —. Laura-kohó —. Harpeni 172.—. Discont —. Alpesi —. Bécsi bankkegyesület —. Az irányzat csödes.

Páris, október 11. (Zárlat). Osztrák-magyar államvasut —. 4%-os osztrák aranyjáradék 97.10. Osztrák Landerbank —. 3%-os francia járadék 99.95. Ottomanbank 537.—. 3 1/2%-os francia járadék 102.20. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4%-os magyar aranyjáradék 95.50. Párisi bankrészvény 1080.—. Olasz járadék 93.50. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földtelintézet részvény —. Török dohányrészvény 324.—. Az irányzat bággyadt.

Budapest-közbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Október 11. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehez (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) fillérg. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehez (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 96—98 fillérg. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm való súlyban 97—98 fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 98—99 fillérg. II. Magyar szedett: Nehez (páronként 280 kilogrammon felüli súlyban) — fillérg.

Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. III. Romániai: Nehez (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehez (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. V. Szerbiai: Nehez (páronként 260 kilogrammon felüli súlyban) 95—96 fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 94—95 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 93—94 fillérg.

Sertésüzletism 1900. október 9. napján volt készlet 37.100 darab. — 1900. október 10. napján lehajthatott 437 darab. 1900. október 10. napján elszállított 295 darab. 1900. október 11. napjára maradt készletben 37.242 darab.

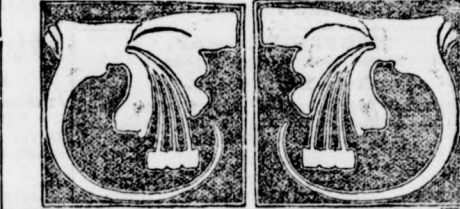
Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, október 11.

A depressziók Európa északi felét borítják, míg az új nyugati maximum előre nyomulva a kontinens több részét borítja. E helyetthez képest az idős Európa északi felében felében szeles, hűvös és sok helyütt esős, délnyugati felében pedig még mindig derült és enyhe.

Nalunk az idős tegnap még általánosan derült, esendes és a nappali órákban igen enyhe volt, míg a ma reggeli órákban nyugatról élénk és hűvös légáramlás mellett borús indult meg.

Küldetés: Átmenetileg szeles, hűvös és változókéony idő várható, helyenként — de inkább csak az ország északi felében esőkkel, — később nyugatról ismét derült valószínű.

AZ IPAROS KÖNYVTÁRA

Manapság az iparos embernek is legyen bármi a foglalkozása, a korral kell haladni. Tájékoztató és technikai olvasmányokat igen nagy haszonnal aknáznak ki a fejlettebb ipar terén s hogyha az iparos ember a maga szakmájába vágó dolgokat nem ismeri és nem érti, bizony nem bír megélni, de még kevésbé versenyezni a piacon az olvasáson tehát minden iparos, amennyire ideje és ereje engedi, jó szakönyvekből.

- List of books for sale: Dr. VÁLI B. Iparunk újra ébredése kor. — 60. MOSDÓSY Imre. Művészet-tanulmányok kor. — 60. Dr. PECHÁNY Adolf. Iparos-Katt. kor. — 60. GYÖRGY Aladár. Magyarországi vidéki városi ipari szemponthoz kor. — 60. MÜLLER Soma. A munka szerepe a közgazdaságban kor. — 60. Hasznos olvasmányok. Itkák: Benedek Elek, dr. Matkócsányi Sándor, Rakosi Jenő, dr. Vázy János, Strausz Adolf, dr. Hankó Vilmos, dr. Sereyényi Hugó, Strausz Sándor, dr. Kuznos Ignác, dr. Sajó Károly, Gaudi Károly, György Aladár, dr. Ráth Zoltán, Nagy Gyula, Rubonyi Géza: (iparosok olvasókönyve). II. évfolyam, 3-4. szám) kor. — 120. Hasznos olvasmányok. Itkák: Sathmáry Gy., Matkócsányi Sándor, dr. Hankó Vilmos, dr. Farkas Jenő, dr. Sajó Károly, Gaudi Károly, dr. Schmierer Gyula, Benedek Elek, dr. Márki Sándor és Strausz Adolf: (iparosok olvasókönyve). III. évf. 5-6. szám) kor. — 120. Hasznos olvasmányok. Itkák: dr. Sathmáry Gy., György Aladár, dr. Ferenczi Zoltán, dr. Hankó Vilmos, dr. Schmierer Gyula, Strausz Sándor és Zalauský Andor: (iparosok olvasókönyve). III. évf. 9-10. szám) kor. — 120. Hasznos olvasmányok. Itkák: dr. Márki Sándor, Róna Béla, Hildvegyi Rósz, Hermann Ottó, dr. Sajó Károly, dr. Hankó Vilmos, János Lajos, Hildvegyi Rósz, Zalauský Andor és Valentiny György: (iparosok olvasókönyve). IV. évfolyam, 9-10. szám) kor. — 120. Hasznos olvasmányok. Itkák: Csathó Imre, Panto János, dr. Kertész Kálmán, Valentiny György, Ferjessey Lajos, Zalauský Andor, Csany Gyula, János Lajos: (iparosok olvasókönyve). V. évfolyam, 7-8. szám) kor. — 120. CSIZIK Gy. A művészetek történetéből — 60. CSIZIK Gyula. Az ipar története kor. — 60. Dr. HANKÓ V. Az iparos könyveskönyve — 60. STRAUZS Adolf. A párisi világiállítás ismeretése. Képekkel kor. — 150. VARDAL Sándor. Raimonták iparoktatás számára és magánhasználatra. 6 füzetben, 18 lappal: Ára kor. — 24. VELOSY Lípót. Művészet szabadtéri rajzminták az ipariskolák általános rajztanfolyamai számára. 45 rajz: Ára kor. — 240. BALLÓ Ede. Stilszerk. rajzminták gyűjteménye kor. — 3.

Mind ezek a könyvek sok képpel magyarázzák az anyag is könnyen érthető leírásokkal. Nem szabad ezeknek egy jóvalvaló iparos házában sem hiányozni. Kégy éleves is ahhoz, hogy a kevésbé művészes iparos is megszerhesse lassankint valamennyit.

KAPHATÓK LAMPEL ROBERT

(WODIANER F. és FIAI) ócsész és kir. udvari könyvkereskedésnek kiadóival, BUDAPEST, Andrássy-út 21.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1900. október hó 12-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1900. október hó 12-én.
Romeo és Julia.

Tagédia 5 felvonásban. Irta Shakspeare. Fordította Szász Károly.

Személyek:

Escalus	Mészáros	Benvolio	Hetőnyi
Páris	Dezso	Tybald	Ivánfi
Montague	Abonyi	Montaguéné	Boér H.
Capulet	Egressy	Capuletné	Szacsayné
Romeo	Berogi	Julia	Márkus
Mercutio	Császár	Dajka	Vizvári

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.
Péntek, 1900. október hó 12-én.
Coralie és Tsa.

Böhözát 3 felvon. Irták Valabrégne és Hennequin Fordította Holtai Jenő.

Személyek:

Dufaret Jules	Góth	Thommerel	Bihari
Lucienne	Kalmár	Coralie	Hunyady
Laure	Nikó L.	Etienne	Hegedüs
Glapissard	Vendrei	Liane	Berzsei
Clémence	Haraszty	Főhéherke	Varsányi
Versaquette	Fenyvesi		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1900. október hó 12-én.
New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képben. Irták Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzte Gustave Kerker.

Személyek:

Fronson	Sziklai	Cora	Margó
Harry	Ráthonyi	Kenneth	Giréth
Kurt	Boross	Blinky	Vidor
Snifkins	Mátrai	Pifi	Ledofsky
Twiddles	Béthy	Gray	Radványi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. október hó 12-én.

Harmadszor:

San Toy.

Khinai daljáték 3 felvonásban. Irták Edward Morton, Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

Személyek:

George Preston	Tollagi	Jung-Si	Rózsa G.
Poppy, leánya	Bárdi G.	Mr.-Kui	Tallian
Bobbie, fia	Raskó	Szin	Nyiri C.
Dudley	Fedák	Pin-Szing	Szécsi
Yen-Ho	Németh	Szi-Kiang	Nyéki
San-Toy	Küry	Hu-Ju	Kaposi
Csu-Li	Kovács	Khinai császár	Ujvári
Benson	Szirmai	Szing-Hi	Szerdahelyi

Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ
Péntek, 1900. október hó 12-én.

Khina.

Irtá Weiss Róbert.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Péntek, 1900. október hó 12-én.

A megváltó.

Passziójáték 16 képben. Bibliai dráma.

Kezdeté 5 óraker

PUTZER pince-éttermeiben Deák-tér.

Ma és minden este SCHREYER, a perzsa sah által kitüntetett hegedűművész hangversenyez. — Számos látogatásért eszedik

Putzer György vendéglős.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztáryitás 7-kor. Az előadás kezdete 8-kor.

Hatásos sikere a rendkívül érdekes októberi műsornak.

Pontban 11-kor
La belle Heloisa Titcomb

fenomenális délamerikai énekesnő fellépte

Ugymint az összes műerők.

Holnap szombat, október 13-án, egész új fényes jelmezzel és díszlettel először:

Der Busenfreund.
Daljáték Kutscheira Alajostól.

Az előadás után a Somossy-Mulatótól omnibuszok kiel-kekednek minden irányban, ugymint Budára is.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. dohány nagy-tözsde, Károly-körút 26. és a Mulató nappali pénz-táránál.

Cirkusz az állatkertben.
Nemzetközi

birokverseny
a budapesti nagy díjért
5000 korona
ma péntek, október hó 12-én.

Albert és Paris (Franciaország) Roberts (Olaszország) ellen Nollis (Belgium) Burghard (Ausztria) ellen — Aimable de la Calmette (Franciaország) Kreindl (Ausztria) ellen — Van der Berg (Hollandia) Fengler Muldon (Amerika) ellen — Lassartesse (Franciaország) Pibens (Belgium) ellen.

Az előadás kezdete 7 óraker.

A birkózás kezdete pontban 8 óraker.

Jegyek előre váltthatók a Patzki-Kertész Luiza-léle tözsdeben Kristóf-tér és Bécsi-utca sarkon.

KÁVÉ 4 1/2 kg. Cuba kávé 6.93 frtért
és 1/4 kg. Császárkeverék teát 1.69 frtért
... küld minden más költség nélkül.

Fratelli Deisinger
cég
kávébehozatali üzlete,
FIUME.
ÁRLAP INGEN.

Zongora

hangolását kiváló szakmunkások által végezteti

2 frtért

Sternberg Armin és Testvére

cs. és kir. udv. hangszer-gyár

zongora-osztálya

Kossuth Lajos-utca 22.

Károly-kört sark. Zene-palota.

Ugyanott birveves gyárt-mányu zongorák és pianók kedvező ártétel feltételek mellett is kaphatók.

ZOLA A pénz. A háborn Nana.

egyenként 3 kor. helyett 70 fillért kapható a „BUDAPESTI NAPLÓ” kiadványtalá ban, József-kört 18.

CRÈME DE FANCHON
a 3 assiv vad jeggyel

Bőgőde áncmó és szűpítő arc krém. Leg-jobb a világon! Ártaimatlan! Zsirtalan!

Kis üggy 1 K. Nagy üggy 2 K. Fáraktár! „URSITS” gyógyszerár. Budapest, Rákoczy-tér 5. Vécere 20 iller díszlet beállítás díze utá a franko.

FOLIES CAPRICE.

Ma kiváló új műsor!

Végül:

Aphrodite.

Nagy parodisztikus bohózát Leitner H-tól. Zenéje Kmoch A-tól. — Személyek:

Berenike, Königin von Aegypten	... Weissné
Demetrius, ein Bildhauer	... Rott
Chrysis	... Ferenczyné
Bachis	... Schindlerné
Faustina	... Vera
Miso	... Elise
Philodemus	... Schönberg
Naukrates	... Steinhardt
Rhedis	... Ormai
Myrtoleia	... Lendvai
Der Oberpriester	... Aranyossi
Aphrodisia	... Pfeiffer
Myrsota	... Lengyel
Monnolus, Sklave des Demetrius	... Bayer
Skaven, Läufer, Sänfenträger.	... Füst

Spielt im Hause der Bachis, im griechischen Viertel, zu Alexandrien.

Főurak-

és birtokosoknak az egész országban ajánljuk az ősi és téli idény beállttával szolgáló személyzetüknek dívtatosan és jó, mégis olcsón való kiruházását.

SCHWARZ M. L.

BUDAPEST, V., Váci-kört 4.

kizárólagos libériakereskedése, hol a legnagyobb választékban, minden nagyságban ugy magyar, mint német bundák, valamint német és francia libériák raktáron tartatnak. Különlegesség: himzett koosiszúr gazdag himmessel minden színben és nagyságban a legnagyobb választékban.

Második bővített kiadásban, esinos kiállításban és tetszetős alakban megjelent:

„MIRJAM”

Irtá: Dr. KISS ARNOLD, veszprémi főrabbi.

Remek nyelvezettel nők számára írott magyar nyelvű zsidó imádságos könyv.

Ára: Vásznonkötésben 2 frt 50 kr. Bőrkötés 3 frt 50 kr.

Csonttánuztatu dízes kötés 5 frt Legfinomabb bőrkötés 6 frt.

Kapható: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-kört 18.

B Szabó Ferenc és Társa I. rangú butor-íparosok BUDAPEST, Kerepesi-ut 12. sz. Sip-utca sarkán.

U Háló-, ebédli-, szalon- és uriszoba-berendezések, b'arek, angol-, seccsio- és ó-német stílyben nagy választékban raktáron.

T Kezeskedett kithnő minőségek, rendkívüli olcsó árak. Vdeki rendelések biztositatnak és vászonba csomagoltatnak.

O

R Szabó Ferenc és Társa I. rangú butor-íparosok BUDAPEST, Kerepesi-ut 12. sz. Sip-utca sarkán.

Osztálysorsjegyek: **„MERCUR” BANK- és váltó-üzlet**
Részvénytársaságnál
Csak IV., Váci-utca 37. Budapest.
Megujtási sorsjegyeket és nyereményeket portómentesen küldünk. Utánvét rendelések a nagyobb költségek miatt elkerülendők.

Minden szó egyszeri beiktatása... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Olcson vásárolni mindent

Drágán eladni mindent

Alkalmazást kapni Munkaerőt találni

Potom pénzzen veheti most már mindenki hasznát a nyilvánosságnak...

Például: Ez a hirdetés csak 20 fillérbe kerül!

Keresek ócska konzoltükröt. Fejér, József-u. 9.

Ez 28 fillérbe: 12 olcsó nádszékot veszek. Schwarz, Nádtelap-utca 12.

Ez is 32 fillérbe: Keresek hívós hónapok között Ligeti, Vörösvári-ut 8.

Ez 48 fillérbe: Elmennék novellák, kitalálások... Keresek

Apró hirdetéseket közzéadjuk... 4 fillér.

Breuer nővérek... 4 fillér.

Engelmann Mór... 4 fillér.

Franké Pál... 4 fillér.

Jambrikovits... 4 fillér.

Fischer J. D... 4 fillér.

Goldberger A. V... 4 fillér.

Haasenstein és Vogler... 4 fillér.

Leopold Gyula... 4 fillér.

Mosse Rudolf... 4 fillér.

Mezei Antal... 4 fillér.

Schwarz József... 4 fillér.

Tenczer Gyula... 4 fillér.

Sikray Samu... 4 fillér.

Kernberg Rozália... 4 fillér.

IFJ. Nagl I. Otto... 4 fillér.

Nemetsek A. J... 4 fillér.

Rehoczki Ilona... 4 fillér.

Szántó Mór... 4 fillér.

Sopronyi V... 4 fillér.

Toldi Lajos... 4 fillér.

Zipser és Köny... 4 fillér.

Benda Józsefné... 4 fillér.

Blockner J... 4 fillér.

Deutsch Miksáné... 4 fillér.

Weitzenfeld Jakab... 4 fillér.

30 éves földbírók... 4 fillér.

Pipacs! Ma kaptam meg... 4 fillér.

Bagoly. Tegnap írtam... 4 fillér.

Sz. I. 23. Szíves megköszönés... 4 fillér.

Kívánságoknak... 4 fillér.

Would like to be acquainted... 4 fillér.

KERESLET. Correpítőrnak... 4 fillér.

Instruktor. (II. éves jogász)... 4 fillér.

Gyalogos önkéntesi... 4 fillér.

2 intelligens... 4 fillér.

Német bonceot... 4 fillér.

Vidékéi intézet... 4 fillér.

Helyi ismeret... 4 fillér.

Lakást kap... 4 fillér.

KINÁLAT. Egy csak kis... 4 fillér.

Csinosan... 4 fillér.

Teljes ellátást... 4 fillér.

Házi tanítónak... 4 fillér.

Zongora lektér... 4 fillér.

A tanítónő... 4 fillér.

Sneidig bakfással... 4 fillér.

Cimbalom... 4 fillér.

Fatusi plébános... 4 fillér.

Parisi néne... 4 fillér.

Butor. Ne mossa el senki... 4 fillér.

Éltetés végett... 4 fillér.

Eladó Lancaester... 4 fillér.

Kitűnő szabóné... 4 fillér.

Ritka alkalmi vétel... 4 fillér.

Bölcsészettan... 4 fillér.

Ósi barack... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Bájos nőhely... 4 fillér.

Egy fiatal... 4 fillér.

Csemegezőlöt... 4 fillér.

Elegánsan... 4 fillér.

Egy felvidéki... 4 fillér.

Butorozót szoba... 4 fillér.

Pénzkölcsönök... 4 fillér.

SOMOGYI IMRE... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Használt férfitruhák... 4 fillér.

Egy fiatal... 4 fillér.

Csemegezőlöt... 4 fillér.

Elegánsan... 4 fillér.

Egy felvidéki... 4 fillér.

Butorozót szoba... 4 fillér.

Pénzkölcsönök... 4 fillér.

SOMOGYI IMRE... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Lukács Vilmos... 4 fillér.

Egy fiatal... 4 fillér.

Csemegezőlöt... 4 fillér.

Elegánsan... 4 fillér.

Egy felvidéki... 4 fillér.

Butorozót szoba... 4 fillér.

Pénzkölcsönök... 4 fillér.

SOMOGYI IMRE... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

Uj korszak... 4 fillér.

Valamikor megeshetnek... 4 fillér.

Ertekezlet: reggel nyolc... 4 fillér.

BUDAPESTI NAPLO apró hirdetési naponként falragaszok is megjelennek a főváros egész területén.

Nyomatott a „Patria” irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgóképen, Budapest, IX. Utó-ut 25.